

ប្រាសាទជំពូលមាស
ឥស្លាមព្រះអង្គមហានៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ (ស្រីលាប្តា)

វិធីរម្ងាប់សេចក្តីក្រោយ

អៀបអៀងតោយ

ខ្ញុំព្រះករុណា

ខ្ញុំបាទ ម៉ឺន សាវណ្ណ

શ્રી ગણેશાય નમઃ

សារបណ្ណ

ល.រ.

ទំព័រ

★ សេចក្តីផ្តើម	១
១_ពិចារណាដល់ភាពសៅហ្មងនៃបុគ្គលក្រោធ.....	៤
២_ពិចារណាទោសនៃសេចក្តីក្រោធ	៦
៣_ពិចារណាដល់សេចក្តីល្អរបស់គេ.....	៩
៤_ពិចារណាថា ជាការដាក់ទោសខ្លួនឯង.....	១១
៥_ពិចារណាថា យើងក្រោធគឺសាងទុក្ខឱ្យខ្លួនឯង...១៣	
៦_ពិចារណាថា សត្វមានកម្មជារបស់ខ្លួន	១៦
៧_ពិចារណាបុព្វចរិយារបស់ព្រះពុទ្ធជាអង្គម្ចាស់... ១៨	
៨_ពិចារណាញាតិក្នុងសង្សារវដ្ត	២៥
៩_ពិចារណាអានិសង្សរបស់មេត្តា	២៧
១០_ពិចារណាដោយវិធីចែកធាតុ	៣១
១១_ពិចារណាហេតុផល និងបដិបត្តិក្នុងការឱ្យទាន...៣៤	
១២_ពិចារណាតាមសេចក្តីនៃព្រះពុទ្ធភាសិត.....	៣៧
★ អានិសង្សនៃការរម្ងាប់សេចក្តីក្រោធ	៤១

សេចក្តីផ្តើម

ធ្វើយ៉ាងណាទើបធាត់ក្រោយ ?

ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនានៃមេត្តាករុណា ។
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាអង្គម្ចាស់ ព្រះអង្គមាននូវព្រះគុណដ៏ធំ-
ធេងដែលចែកទៅជាច្រើនផ្នែក ក្នុងនោះមានផ្នែកមួយដ៏ធំ
គឺព្រះមហាករុណាគុណហ្នឹងឯង ។ ពុទ្ធបរិស័ទគ្រប់គ្នា
បានទទួលការទូន្មានអប់រំឱ្យមាននូវមេត្តាករុណា ឱ្យចេះ
មានការជួយទំនុកបម្រុងគ្នាដោយកាយវាចា និងមានទឹក
ចិត្តប្រាថ្នាល្អ ។ សូម្បីតែមិនបានធ្វើនូវអ្វីដទៃ ក៏ត្រូវឱ្យ
ចម្រើនមេត្តាផ្សាយដល់ពពួកមនុស្ស រហូតដល់សត្វទាំង-
ពួងផ្សេងទៀត សូមឱ្យរស់នៅជាសុខ ប្រាសចាកភ័យនិង
ពៀរគ្រប់គ្នាទាំងអស់ ។

យ៉ាងណាក៏ដោយ មេត្តា រមែងមានគូប្រឆាំងដ៏
សំខាន់មួយគឺ គោរះ សេចក្តីខឹងក្រោធធ ។ សេចក្តីក្រោធធ
ជាសត្រូវដែលចាំតែរារាំងមិនឱ្យមេត្តាកើតឡើងបាន ។
មនុស្សខ្លះជាអ្នកច្រើនដោយសេចក្តីក្រោធធ កាលដែលមាន
សេចក្តីខឹងក្រោធធកើតឡើងហើយ ក៏ត្រូវធ្វើនូវអ្វីឱ្យមាន
ភាពរម្ងាំងរម៉ោកកើតឡើង គឺដូចជាបោកបោះនូវរបស់
ផ្សេងៗ ឬពាក្យសម្តីនិយាយខ្លាំងៗខ្លាំងៗជាដើម មាន
រហូតដល់ថ្នាក់ធ្វើឱ្យវិនាសសម្បត្តិទ្រព្យធំដុំទៀតផង ។ បើ
ធ្វើអ្វីមិនបានទេ ក៏គង់នៅស្ងៀមមិននិយាយស្តី ធ្វើមុខ
ក្រញូរ នៅដោយការក្តៅក្នុងចិត្ត គឺសម្តែងចិត្តខ្លួនឯង។
ក្នុងវេលានោះមេត្តាគេចខ្លួនបាត់ទៅហើយ មិនដឹងជាទៅ
ពួនក្នុងទីណានោះទេ មិនព្រមចេញមុខមកសោះ ចំណែក
សេចក្តីក្រោធធវិញ ទាំងដែលមិនត្រូវការផងនោះ គឺវាមិន
ព្រមគេចចេញទៅណាឡើយ ទោះជាមានពេលខ្លះដឹងថា
លំបាកហើយបាបទៀត តែក៏មិនដឹងថា ត្រូវបណ្តេញ ឬ
កម្ចាត់វាចោលឱ្យអស់ទៅយ៉ាងណាដែរ ។

បណ្ឌិតលោកដឹងចិត្តមនុស្សដែលក្រោធថា មាន
សភាពបែបណាហើយនោះ ទើបលោកខំព្យាយាមជួយ
ដោយការប្រាប់វិធីផ្សេងៗ សម្រាប់រម្ងាប់សេចក្តីក្រោធ ។

វិធីរម្ងាប់សេចក្តីក្រោធទាំង ១២ មុខក្នុងសៀវភៅ
នេះ មានប្រយោជន៍មិនចំពោះតែមនុស្សដែលច្រើនដោយ
សេចក្តីក្រោធប៉ុណ្ណឹងទេ គឺជាគតិដល់មនុស្សគ្រប់គ្នា ជួយ
ឱ្យឃើញទោសនៃសេចក្តីក្រោធ និងជួយឱ្យឃើញគុណ
របស់មេត្តាកាន់តែក្រៃលែងឡើងទៀតផង ។

ដូច្នេះសូមពុទ្ធបរិស័ទ ពិចារណា សិក្សាអប់រំចិត្ត
តាមការណែនាំរបស់បណ្ឌិត ក្នុងវិធីសម្រាប់រម្ងាប់សេចក្តី
ក្រោធទាំង ១២ មុខនៅក្នុងសៀវភៅនេះ ហើយកាន់យក
នូវប្រយោជន៍ពិតប្រាកដ រៀងៗ ខ្លួនទៅហោង ។

ភ្នំពេញខែជេស្ឋ ព.ស.២៥៤៧

សេចក្តីសុខចិត្តជាពរដ៏ប្រសើរ

១. ពិចារណា

ដល់ភាពសេរីរួចនៃបុគ្គលក្រោធ

គប្បីពិចារណាក្នុង ៣ ចំណុចនេះ ៖

១- ប្រដៅខ្លួនឯងឱ្យនឹកឃើញថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់
របស់យើង ទ្រង់មានព្រះមហាករុណាទិគុណ ព្រះអង្គ
ទូន្មានពុទ្ធបរិស័ទឱ្យជាមនុស្សមានមេត្តា តែបែរជាយើង
ក្រោធហើយ មិនរម្ងាប់សេចក្តីក្រោធ នេះជាការមិនបដិ-
បត្តិតាមពាក្យទូន្មានប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះអង្គ ជាការមិន
គោរពព្រះសាស្តា គឺថាយើងមិនសមធ្វើជាសិស្សរបស់
ព្រះអង្គឡើយ ដូច្នេះ យើងត្រូវតែប្រញាប់ធ្វើខ្លួនឱ្យសមជា
សិស្សរបស់ព្រះពុទ្ធ និងឱ្យជាពុទ្ធបរិស័ទដ៏ល្អតទៅ ។

២- ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ត្រាស់ប្រដៅថា មនុស្សដែល
ក្រោធមុនគេគឺចាត់ថាអាក្រក់ហើយ ចំណែកមនុស្សដែល

មិនមានសតិភ្នាក់រលឹក រង្វេងខឹងក្រោធតបទៅគេវិញ គឺ
ជាការសាងនូវសេចក្តីអាក្រក់ឱ្យវែងឆ្ងាយ ឬឱ្យរឹតតែច្រើន
ឡើង នេះចាត់ថា អាក្រក់ជាងអ្នកដែលក្រោធមុននោះ
ទៅទៀត ដូច្នោះ យើងជាសិស្សរបស់ព្រះពុទ្ធ យើងត្រូវ
សិក្សាថា « អាត្មាអញ កុំជាមនុស្សអាក្រក់ ទាំងកុំជា
មនុស្សអាក្រក់ជាងគេទៀតឡើយ » ។

៣- ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ទូន្មានជាបន្តថា គេក្រោធត
មករកយើង យើងមិនក្រោធតបទៅគេវិញ យ៉ាងនេះហៅ
ថា ឈ្នះសង្គ្រាមដែលឈ្នះបានដោយកម្រ ។

កាលដឹងទាន់ថា អ្នកដទៃគេខឹងក្រោធតមកហើយ
យើងមានសតិរម្ងាប់ចិត្តបាន មិនខឹងក្រោធតប ឈ្មោះថា
ជាអ្នកធ្វើប្រយោជន៍ឱ្យបានសម្រេចទាំងពីរខាង គឺខាង
អ្នកដទៃ និងខាងខ្លួនឯង ព្រោះដូច្នោះ យើងជាពុទ្ធបរិស័ទ
ចូរកុំធ្វើខ្លួនឱ្យជាអ្នកចាញ់សង្គ្រាម ចូរជាអ្នកឈ្នះសង្គ្រាម
និងជាអ្នកសាងប្រយោជន៍ កុំជាអ្នកសាងសេចក្តីវិនាស
ហិនហោចឡើយ ។

២. ពិចារណា ទោសនៃសេចក្តីក្រោធ

—•••••—

ក្នុងចំណុចនេះព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់ត្រាស់សម្តែង
ទុកមកច្រើនណាស់ ដូចជា :

បុគ្គលក្រោធរមែងមានពណ៌សម្បុរមិនស្អាត ដេក
ជាទុក្ខ បែកមិត្ត អស់យស ។ល។ បុគ្គលអ្នកក្រោធមិនដឹង
ថាសេចក្តីក្រោធនោះ គឺជាក្លាយដែលកើតឡើងក្នុងខ្លួនទេ។
បុគ្គលអ្នកក្រោធខឹង រមែងមិនដឹងប្រយោជន៍ រមែងមិន
ឃើញធម៌ ។ បុគ្គលដែលសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់មាន
តែភាពងងឹតប៉ុណ្ណោះ ។ បុគ្គលអ្នកក្រោធធឱ្វើនូវអំពើ
អាក្រក់បានដោយងាយហាក់ដូចជាធ្វើអំពើល្អ ប៉ុន្តែបុរុ
ដល់ក្រោយមក កាលបើបាត់ក្រោធហើយ ក៏មានការ
ក្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយដូចជាត្រូវភ្លើងនេះ ។

មនុស្សក្រោធរ រមែងសម្តែងនូវមុខក្រញូរជាដំបូង
ដូចភ្លើងមុននឹងឆេះរមែងញ៉ាំងផ្សែងឱ្យកើតឡើងសិន លុះ
ដល់កាលណា សេចក្តីក្រោធរសម្តែងនូវតេជានុភាពហើយ
កាលនោះ មនុស្សក្រោធរ រមែងមិនខ្លាចអ្វីឡើយ ការខ្មាស
អៀនក៏មិនមាន សេចក្តីគោរពក៏មិនមាន គេរមែងធ្វើនូវ
អំពើវិនាសផ្សេងៗ ដូចជាភ្លើងឆេះព្រៃឬឆេះភូមិអ្នកស្រុក
ដូច្នោះឯង។

មនុស្សក្រោធរសម្លាប់ឪពុក សម្លាប់ម្តាយរបស់ខ្លួន
ឯងក៏បាន សម្លាប់ព្រះអរហន្តក៏បាន សម្លាប់មនុស្សណាៗ
ក៏បានទាំងអស់ សូម្បីតែខ្លួនឯង ។

គ្រោះកាចអ្វីស្មើនឹងទោសៈមិនមាន ។

កំហុសអ្វីស្មើនឹងទោសៈមិនមាន ។

សេចក្តីក្រោធរមានទោស បង្កផលអាក្រក់ឱ្យមក
សន្លឹកសន្លាប់ ដូចជាព្រះពុទ្ធវិចនៈដែលបានសម្តែងមកនេះ
បញ្ជាក់ឱ្យជឿស្រាប់ហើយ ។ សូម្បីរឿងរ៉ាវនៅក្នុងនិទាន
ផ្សេងៗ និងក្នុងជីវិតបច្ចុប្បន្នពិតៗក៏មានសន្លឹកសន្លាប់ដែរ

សុទ្ធតែសម្តែងឱ្យឃើញថា ការខឹងក្រោធមានតែធ្វើឱ្យ
កើតសេចក្តីវិនាសខូចខាត មិនមានផលអ្វីល្អទេ ទើបគួរ
កម្ចាត់បង់ចោល មិនត្រូវទុកឱ្យបិតនៅឡើយ។ សម្លាប់អ្វី
ដទៃអាចមកដេកជាទុក្ខ តែសម្លាប់សេចក្តីក្រោធហើយ
រមែងដេកជាសុខជារៀងរហូត ។

នត្តិ ខន្ធសមា ទុក្ខា

សេចក្តីទុក្ខទាំងពួងស្មើដោយខន្ធមិនមានឡើយ ។

នត្តិ សន្តិបរិ សុខំ

សុខដទៃក្រៅពីសេចក្តីស្ងប់មិនមានឡើយ ។

៣. ពិចារណា

ជល់សេចក្តីល្អរបស់គេ

ជាធម្មតាមនុស្សយើងដោយទូទៅ ម្នាក់ៗ រមែងមានចំណុចល្អខ្លះ មានចំណុចអាក្រក់ខ្លះ នឹងរកមនុស្សល្អសុទ្ធ មិនឱ្យមានចំណុចខ្លះខាតសោះនោះមិនបានឡើយ។

មានចំណុចខ្លះ យើងថាល្អ អ្នកដទៃថាមិនល្អ ចំណុចខ្លះទៀត យើងថាមិនល្អ តែអ្នកដទៃគេថាល្អ ។ រឿងរ៉ាវ លក្ខណៈ ឬការធ្វើរបស់អ្នកដទៃ ដែលធ្វើឱ្យយើងក្រោធនោះ គឺជាចំណុចខ្សោយ ឬចំណុចខ្លះខាតរបស់គេម្យ៉ាង ឬអាចជាផ្នែកដែលមិនត្រូវចិត្តយើង ។ កាលបើចំណុចមិនល្អរបស់គេ ឬផ្នែកណាមួយរបស់គេដែលមិនត្រូវចិត្តយើងនោះ ធ្វើឱ្យយើងក្រោធខឹង យើងកុំចេះតែនឹកដល់ចំណុចនោះ ផ្នែកនោះរបស់គេតែប៉ុណ្ណោះ គប្បីបែរទៅមើលឬរលឹកដល់សេចក្តីល្អរបស់គេផង សេចក្តីល្អមានដោយកាយ មានដោយវាចា និងមានដោយចិត្ត ។

ម្យ៉ាងទៀត ដែលថាគេជាមនុស្សមិនល្អ ហើយធ្វើ
ឱ្យយើងក្រោធនោះ គឺដោយសារតែលោភៈទោសៈមោហៈ
ក្នុងខ្លួនរបស់គេហ្នឹងឯង ទើបធ្វើឱ្យគេទៅជាមនុស្សមិនល្អ
យ៉ាងនេះមួយ យ៉ាងនោះមួយ ។ ក្នុងមនុស្សម្នាក់ៗទោះ
ជាអាក្រក់សាមាញ ឬសាហាវយង់ឃ្នងយ៉ាងណាក៏ដោយ
បើដកយកលោភៈ ទោសៈ និងមោហៈចេញអស់ហើយ ក៏
គឺជាព្រះអរហន្តដែលគួរឱ្យយើងថ្វាយបង្គំគោរពបូជាពិតៗ
ដូច្នោះ យើងត្រូវរៀនពិចារណា ឱ្យឃើញលោភៈថាជា
លោភៈ ឃើញទោសៈថាជាទោសៈ ឃើញមោហៈថាជា
មោហៈ តាមសភាវៈពិត គឺត្រូវឱ្យឃើញច្បាស់ថាវាជា
កិលេសមារនៅជ្រែកក្នុងមនុស្សគ្រប់គ្នា ។ ការពិចារណា
ឃើញយ៉ាងនេះ នាំឱ្យយើងកាត់បន្ថយនូវការប្រកាន់ទោស
របស់មនុស្សផងគ្នា ហើយបន្ថែមការចម្រើនករុណាធម៌
ទៅលើសត្វលោកទាំងអស់វិញ ព្រមទាំងខ្លួនយើងផង
ព្រោះថា សត្វលោកទាំងអស់ព្រមទាំងខ្លួនយើង សុទ្ធតែ
ជាអ្នកត្រូវកិលេសមារបៀតបៀន ។

៤. ពិចារណាថា

ជាការដាក់ទោសខ្លួនឯងឱ្យសមចិត្តសត្រូវ

~~~~~

ធម្មតាសត្រូវរមែងប្រាថ្នាអាក្រក់ ចង់ឱ្យកើតនូវ
សេចក្តីវិនាសហិនហោចដល់គ្នានឹងគ្នា ។

មនុស្សក្រោធនឹងសាងនូវសេចក្តីវិនាសឱ្យដល់ខ្លួន
ឯងច្រើនយ៉ាង ដោយសត្រូវមិនចាំបាច់ធ្វើអ្វីឱ្យលំបាកផង
ក៏បានសមចិត្តរបស់គេ ដូចជា សត្រូវប្រាថ្នាថា សូមឱ្យវា
មិនល្អមិនស្អាត មានពណ៌សម្បុរអាក្រក់ ឬសូមឱ្យវាដេក
ជាទុក្ខ សូមឱ្យវាវិនាសហិនហោចនូវប្រយោជន៍ សូមឱ្យ
វាវិនាសនូវទ្រព្យសម្បត្តិ វិនាសយស វិនាសចាកមិត្ត និង
សូមឱ្យវាស្លាប់ទៅធ្លាក់នរកជាដើម ។ ជាទីសង្ឃឹមបានដូច
ចិត្តរបស់សត្រូវ ត្រង់ដែលបុគ្គលអ្នកក្រោធហើយ បានធ្វើ
នូវសេចក្តីវិនាសទាំងនេះឱ្យកើតមានដល់ខ្លួន សមតាម
បំណងដែលសត្រូវរបស់គេប្រាថ្នាហើយ ។

ដោយហេតុនេះ សត្រូវដែលពូកែ ទើបរកវិធី
ក្លែងញុះញង់ ឱ្យផ្នែកម្ខាងទៀតមានការខឹងក្រោធដោយ
ប្រការផ្សេងៗ ឬក៏ឱ្យមានការបែកបាក់គ្នា ។ កាលបើបាន
ដឹងដូចនេះហើយ គឺមិនត្រូវប្រទូសវាយខ្លួនឯងដោយការ
ខឹងក្រោធឡើយ ។

វាជាការត្រឡប់បកទៅវិញ កាលបើអាចគ្រប់គ្រង
ចិត្តបាន គឺប៉ះនឹងអារម្មណ៍ដែលនាំឱ្យក្រោធក៏មិនក្រោធ
មិនមានចិត្តញាប់ញ័រ សម្បុរមុខជូរផង អាកប្បកិរិយាមិន
ខុសប្រក្រតី ធ្វើការងារអ្វីៗរបស់ខ្លួនទៅតាមធម្មតា យ៉ាង
នេះ រមែងធ្វើឱ្យអ្នកដែលប្រាថ្នាមិនល្អមកលើនោះ បែរ
ទៅជាមានសេចក្តីទុក្ខទោមនស្សដោយខ្លួនឯងទៅវិញ ឯ
អ្នកដែលមិនក្រោធក៏ត្រូវបានសម្រេចនូវប្រយោជន៍ មិន
មានអ្វីត្រូវវិនាសហិនហោចនោះទេ ។

ការមិនក្រោធមានតែការចម្រើន ធ្វើឱ្យសម្បូណ៍
មិត្តខ្យល់សត្រូវ និងទទួលបាននូវជ័យជម្នះក្នុងជីវិត ដែល
ជាជ័យជម្នះមិនត្រឡប់ចាញ់វិញឡើយ ។

៥. ពិចារណាថា
យើងក្រោធគឺសាខទុក្ខឱ្យខ្លួនឯង

គប្បីពិចារណាក្នុង ៧ចំណុចនេះ ៖

១. ប្រហារផ្លូវចិត្តខ្លួនឯងព្រោះសេចក្តីក្រោធ បើយើង ត្រូវចោរ បៀតបៀន ក៏ចំពោះតែផ្លូវកាយប៉ុណ្ណោះ ឯ ចំណែកខ្លួនឯងវិញ ព្រោះការខឹងក្រោធកើតឡើង បាន ប្រហារ បានបៀតបៀន បានដុតរោលដល់សន្តានចិត្ត របស់ខ្លួនឯង ព្រោះហេតុនេះ បើយើងគិតថា មេត្តាគេ មិនបានទេ គឺសូមកុំភ្លេចមេត្តាខ្លួនឯងឱ្យសោះ កុំដុតចិត្ត ខ្លួនឯងដោយសេចក្តីក្រោធឡើយ ។

២. ចាំទ្រសេចក្តីក្រោធ ដែលកាត់ប្រសព្វនៃកុសល ទាំងឡាយរបស់ខ្លួន សេចក្តីក្រោធធ្វើឱ្យយើងវិនាសនូវ កុសលគ្រប់យ៉ាង មានកុសលសីលជាដើម កាលបើយើង

គាំទ្រសេចក្តីក្រោធ តើយើងហ្នឹងល្ងង់ប៉ុណ្ណាទៅ ?

៣-ធ្វើអំពើព្រៃផ្សែងឱ្យបង្កឧបសគ្គ ព្រោះសេចក្តីក្រោធ
យើងកើតទុក្ខមិនសុខចិត្ត ដោយគិតថា គេបានធ្វើអំពើ
ព្រៃផ្សែងរំលោភបំពានមកលើយើង ចុះចំណែកខ្លួនយើង
ដែលដុតចិត្តខ្លួនឯង ឱ្យក្តៅរោលរាល និងដុតបំផ្លាញនូវ
គុណធម៌ផ្សេងៗទៀតជាច្រើនរបស់ខ្លួននោះ តើវាព្រៃផ្សែង
ប៉ុណ្ណាដែរទៅ ?

៤-វាជាចំណុចខ្សោយរបស់យើង កាលបើអ្នកដទៃ
ចង់បៀតបៀនយើង គេប្រើនូវល្បិចកលផ្សេងៗដើម្បីឱ្យ
យើងខឹងក្រោធ ដូច្នោះការខឹងក្រោធវាជាចំណុចខ្សោយ
មួយរបស់យើង ដែលធ្វើឱ្យបំណងរបស់គេបានសម្រេច ។

៥-គួរឱ្យចិះចេញឧបសគ្គធាតុ នៅពេលដែលយើង
ខឹង ទោះជាយើងប្រាថ្នាបៀតបៀនគេក្តី ឬមិនប្រាថ្នាក្តី តែ
វាបានបៀតបៀនខ្លួនឯងរួចស្រេចទៅហើយ។ តាមធម្មតា
យើងស្រឡាញ់ខ្លួនឯងខ្លាំងណាស់ តែដល់ពេលខឹងក្រោធ
យើងល្ងង់ដល់ថ្នាក់បៀតបៀនខ្លួនឯង ។

៦_ឡើងកាន់ផ្លូវទៅរកគ្រោះថ្នាក់ បើយើងដឹងថាពួក
អ្នកក្រោធទាំងឡាយ ឡើងកាន់ផ្លូវគ្រោះថ្នាក់ ផ្លូវមរណៈ
ទៅហើយនោះ ហេតុអ្វីយើងត្រូវទៅតាមផ្លូវនោះដែរ ឬ
មួយយើងមិនដឹងថា សេចក្តីក្រោធជាផ្លូវនៃសេចក្តីវិនាស
អន្តរាយទេ ?

៧_គន្ថ ៥ ជានុក្ខ ឬព្រោះយើងកើតមកទើបយើង
មានទុក្ខ មានសត្រូវណាមកធ្វើទុក្ខឱ្យយើងបាន បើយើង
មិនកើតមកទេនោះ អធិប្បាយថា ព្រោះបញ្ចក្ខន្ធកើតឡើង
ទើបមានទុក្ខ ទុក្ខរមែងមិនមាន កាលណាដែលអស់
បញ្ចក្ខន្ធ ។

អង្កេតរយន ជីនេ កោដិ

ឈ្នះសេចក្តីក្រោធបានដោយការមិនក្រោធ ។

៦. ពិចារណាថា សត្វមានកម្មជ្រាបរបស់ខ្លួន

គប្បីពិចារណាថា ទាំងយើងទាំងគេ សុទ្ធតែមាន
កម្មជ្រាបរបស់ខ្លួន រៀងៗខ្លួន ធ្វើកម្មអ្វីទុកមកក៏បានទទួល
ផលនៃកម្មនោះ ។ ផ្ដើមដោយការពិចារណាខ្លួនឯងថា
បើយើងក្រោធហើយ ទោះជាធ្វើអ្វីក៏ដោយ ការធ្វើរបស់
យើងនោះកើតពីទោសៈដែលជាអកុសលមូល កម្មរបស់
យើងក៏រមែងជាកម្មអាក្រក់ ដែលនឹងបង្កឱ្យកើតផលអាក្រក់
មានតែសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ មិនជាប្រយោជន៍ក្នុង
លោកនេះ ហើយយើងនឹងទទួលផលរបស់កម្មនោះតទៅ
មុខវែងឆ្ងាយទៀត ។

ម្យ៉ាងទៀត កាលបើយើងធ្វើកម្មអាក្រក់ដែលកើត
អំពីទោសៈនោះ មុននឹងយើងបៀតបៀនបំផ្លាញអ្នកដទៃ
យើងបានប្រទូសរាយជាមួយនឹងខ្លួនឯង ដុតរោលខ្លួនឯង

ជាមុនស្រេចទៅហើយ ដូចយកដៃទាំងពីរចាប់ដុំរងើក
ភ្លើង គប់គ្រវែងដាក់អ្នកដទៃ វារមែងឆេះដៃខ្លួនឯងជាមុន
ឬដូចយកដៃចាប់លាមកចោលដាក់ទៅគេ ក៏ធ្វើឱ្យខ្លួនឯង
ស្អុយជាមុនរួចស្រេចទៅហើយដែរ ។

កាលពិចារណាអំពីកម្មដែលខ្លួនឯងបានធ្វើ ដូច្នោះ
ហើយ គប្បីពិចារណា ទៅលើអ្នកដទៃក្នុងទំនងដូចគ្នា គឺ
កាលដែលគេក្រោធហើយ គេបានធ្វើនូវកម្មអាក្រក់ គេ
នឹងទទួលផលកម្មរបស់គេតទៅ កម្មអាក្រក់នោះ នឹងមិន
ជួយឱ្យគេបានទទួលផលល្អ មានសេចក្តីសុខអ្វីឡើយ មាន
តែផលអាក្រក់ ចាប់ផ្តើមតាំងអំពីដុតរោលចិត្តរបស់គេ
ជាដើមទៅ ។

ក្នុងកាលដែលមនុស្សយើងមានកម្មជារបស់ខ្លួន
រៀងៗខ្លួន ទទួលផលកម្មរៀងៗខ្លួន ដូច្នោះ យើងមិនចាំ-
បាច់គិតខ្វល់ខ្វាយឱ្យក្តៅក្រហាយចិត្តនោះទេ តាំងចិត្ត
ធ្វើតែអំពើល្អទៅបានហើយ ។

៧. ពិចារណា

បុព្វបទិយារបស់ព្រះពុទ្ធជាអង្គម្ចាស់

ព្រះពុទ្ធជាអង្គម្ចាស់មុននឹងបានត្រាស់ដឹង ទ្រង់បាន
បំពេញនូវព្រះបារមីទាំងឡាយ អស់កាលដ៏យូរអង្វែងរហូត
មក ទ្រង់បានបំពេញនូវប្រយោជន៍ឱ្យដល់អ្នកដទៃ ដោយ
ព្រះអង្គព្រមលះបង់សូម្បីតែព្រះជន្មរបស់ព្រះអង្គឯង ។

ព្រះអង្គកាលដែលត្រូវគេបៀតបៀន ដោយវិធី
ផ្សេងៗ ទ្រង់មិនក្រោធឡើយ ទ្រង់យកសេចក្តីល្អចូលមក
ជំនួស ។ ដល់ទៅថ្នាក់គេតាំងខ្លួនជាសត្រូវនឹងព្រះអង្គ
ព្យាយាមសម្លាប់ព្រះអង្គ ទ្រង់ក៏មិនមានចិត្តគិតប្រទូស្ស័រវាយ
ដែរ ។ ពេលខ្លះព្រះអង្គជួយគេដោយប្រឹងប្រែងជាទីបំផុត
ជំនួសអ្វីដែលគេត្រូវដឹងគុណ គេត្រឡប់បែរជាប្រទូស្ស័រវាយ
មករកព្រះអង្គវិញ ទោះបីយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏ព្រះអង្គ

មិនក្រោធដែរ ព្រះអង្គនៅតែធ្វើល្អដល់គេតទៅទៀត ។

ពុទ្ធចរិយាដូចដែលពោលមកនេះ ជាគុណជាតិ ដែលមនុស្សទូទៅលំបាកនឹងបដិបត្តិបាន តែក៏ជាតួយ៉ាងដ៏ ល្អ ដែលពុទ្ធបរិស័ទគួរនាំយកមករំលឹកដាស់តឿនខ្លួន ក្នុង កាលដែលបានជួបប្រសព្វនូវហេតុការណ៍ផ្សេងៗ ។ ការ នាំយកនូវពុទ្ធចរិយាជាតួយ៉ាងបែបនេះមករំលឹកដាស់តឿន ខ្លួន នាំឱ្យយើងមានសេចក្តីអត់ធន់ ព្រោះអ្វីដែលយើងបាន ទទួលដូចសព្វថ្ងៃនេះ កាលបើប្រៀបធៀបជាមួយនឹងព្រះ ពុទ្ធជាអង្គម្ចាស់ ដែលទ្រង់ធ្លាប់បានជួបប្រសព្វមកហើយ នោះ រឿងរបស់យើងចាត់ថាបន្តិចបន្តួចណាស់ គឺមិនអាច ប្រៀបធៀបនឹងព្រះអង្គបានទេ ។

ក្នុងហេតុការណ៍ដែលព្រះពុទ្ធជាអង្គម្ចាស់ ទ្រង់ បានជួបប្រសព្វមកហើយនោះ គឺធន់ធ្ងន់ក្រែកលែងណាស់ ព្រះអង្គនៅតែរម្ងាប់សេចក្តីក្រោធបាន នៅតែមានមេត្តា តទៅទៀត ចុះវាជាអ្វីដែរ ចំពោះករណីបន្តិចបន្តួចរបស់ យើងនេះ ដែលយើងជាសិស្សរបស់ព្រះអង្គថាមិនអាច

រម្ងាប់បាន ។ បើយើងមិនដើរតាមព្រះចរិយាវត្តរបស់
ព្រះអង្គទេ គឺជាការមិនសមគួរឡើយ ត្រង់ដែលយើងយក
ព្រះអង្គជាព្រះសាស្តានោះ ។

ពុទ្ធចរិយាវត្ត ទាក់ទងនឹងសេចក្តីអត់ធន់ ការលះ-
បង់ ព្រមទាំងមេត្តាករុណារបស់ព្រះអង្គ លោកបាន
ចងក្រងទុកក្នុងព្រះជាតក មានច្រើនរឿងណាស់ ហើយ
ដោយច្រើនសុទ្ធតែវែងៗ ដែលមិនអាចនាំយកមកសម្តែង
ទុកក្នុងទីនេះបាន គ្រាន់តែសូមលើកយកព្រះជាតក ជាតូ
យ៉ាងខ្លីៗ និងដោយសេចក្តីសង្ខេបមកតែប៉ុណ្ណោះ ៖

គ្រាមួយ ព្រះបរមពោធិសត្វកើតជាព្រះរាជាក្រុង
ពារាណសី មានព្រះនាមថា **ព្រះធានមហាសីលវៈ** គ្រា
នោះអាមាត្យម្នាក់របស់ព្រះអង្គមានកំហុស ត្រូវនិរទេស។
អាមាត្យនោះឯងបានចូលទៅបម្រើការថ្វាយព្រះបាទកោ-
សល ។ ដោយអាមាត្យនោះមានគំនុក៏បានឱ្យចោរចូល
មកលួចប្លន់ នៅក្នុងដែនដីរបស់ព្រះបាទមហាសីលវៈជា
រឿយៗ ។ កាលដែលរាជបុរសចាប់ចោរទាំងនោះបាន

ព្រះមហាសីលវៈទ្រង់ទូន្មានអប់រំហើយ ក៏លែងឱ្យរួចខ្លួន
ទៅ ព្រមទាំងបានប្រទានទ្រព្យឱ្យខ្លះផង ដូចនេះជានិច្ច ។

ក្នុងទីបំផុត អាមាត្យកំហូចនោះ ក៏យកហេតុ-
ការណ៍ទាំងអស់នេះ មកញុះញង់ព្រះបាទកោសលថា
ព្រះបាទសីលវៈទន់ខ្សោយណាស់ បើលើកទ័ពទៅច្បាំង
គង់នឹងដណ្តើមយកនគរពារាណសីបានដោយងាយ ។
ព្រះបាទកោសលទ្រង់ជឿ ទើបលើកកងទ័ពចូលមកច្បាំង
ដណ្តើមយកនគរពារាណសី ។ ព្រះមហាសីលវៈទ្រង់មិន
ឱ្យប្រជារាស្ត្រភ្នៅក្រហាយដោយសង្គ្រាម ទើបព្រះអង្គ
មិនតប ត អ្វីឡើយ ព្រះអង្គបណ្តោយឱ្យព្រះបាទកោសល
ដណ្តើមយករាជសម្បត្តិហើយចាប់ព្រះអង្គបាន ។ ព្រះបាទ
កោសលចាប់ព្រះបាទសីលវៈបានហើយ ក៏ឱ្យយកទៅកប់
ទាំងរស់ត្រឹមក ក្នុងព្រៃសួសាន រង់ចាំដល់ពេលយប់ជ្រៅ
នឹងឱ្យឆ្កែចកមកស៊ីតាមវិធីប្រហារជីវិតក្នុងសម័យនោះ។

ដល់ពេលពាក់កណ្តាលយប់ ឆ្កែចកចូលមក ព្រះ-
បាទសីលវៈទ្រង់ប្រើប្រាជ្ញានិងសេចក្តីក្លាហាន បានយក

ចង្កាសង្កត់មាត់ធ្មេចចកមួយ ដែលចូលមករកខាំករបស់
ព្រះអង្គ កាលធ្មេនោះភ្ញាក់ផ្អើលនិងខំប្រឹងរើបម្រះវិវក់
នោះ ធ្មេចចកផ្សេងៗទៀតក៏រត់ទៅ ហើយធ្មេឱ្យដីក្នុង
បរិវេណរណ្តៅកប់ព្រះអង្គ ខ្នាតខ្លាយរលើកចេញ រហូត
ដល់ធ្មេឱ្យទ្រង់កែខែនាំខ្លួនព្រះអង្គចេញមកបាន ។

នៅក្នុងពេលយប់នោះឯង ទ្រង់បានលបចូលទៅ
រហូតដល់បន្ទប់ផ្ទំរបស់ព្រះបាទកោសល ព្រមដោយព្រះ-
ខ័ន ទ្រង់ទុកជីវិតព្រះបាទកោសល ទ្រង់ព្រះរាជទានអក័យ
ហើយទ្រង់យកព្រះនគររបស់ព្រះអង្គមកវិញ ។ ព្រះបាទ
កោសលស្ស្រថមិនឈ្លានពាននគរពារាណសីទៀតឡើយ ។

ព្រះបាទសីលវមហារាជ ទ្រង់បានស្ថាបនាព្រះបាទ
កោសលឱ្យជាសម្លាញ់ ហើយទ្រង់ឱ្យត្រឡប់ទៅគ្រប់គ្រង
ដែនកោសលដូចដើមវិញ តរៀងទៅ ។

អាមាត្យកំហូចបានមកជាទេវទត្ត ។ ឯចំណែក
ព្រះបាទសីលវមហារាជបានមកជាព្រះតថាគត ។

(មហាសីលវជាតក ក្នុងឯកនិបាតជាតក ចប់ដោយសង្ខេប)

រឿងមួយទៀត គឺព្រះបរមពោធិសត្វ កើតជាមហា
ពានរនៅក្នុងព្រៃ ។ គ្រានោះមានបុរសម្នាក់តាមរកគោ
របស់ខ្លួន បានចូលមកកណ្តាលព្រៃ ហើយភ្ញាក់ជើងធ្លាក់
ចូលទៅក្នុងជ្រោះ ឡើងមិនរួច អត់អាហារ អស់កម្លាំង
ស្លែកស្លាំងនៅក្នុងជ្រោះហ្នឹងឯង ។

១០ ថ្ងៃកន្លងមក មហាពានរក៏បានចុះទៅជួប
កើតក្តីអាណិត ទើបជួយឱ្យឡើងមកបាន ។ កាលមហា
ពានរហត់នឿយទើបសម្រាកយកកម្លាំង ហើយក៏ដេកលក់
ទៅ ។ បុរសនោះបានកើតគំនិតអាក្រក់ ដោយគិតថា ស្វា
នេះ ក៏ជាអាហាររបស់មនុស្ស ដូចសត្វព្រៃដទៃទៀតដែរ
ឥឡូវនេះអញឃ្លានខ្លាំងណាស់ អញនឹងសម្លាប់ស្វានេះស៊ី
រួចហើយនៅសល់សាច់ អញនឹងយកទុកធ្វើជាស្បៀង ទៅ
តាមផ្លូវ ។ គិតដូច្នោះហើយ ក៏បានរកដុំថ្មធំមួយដុំ យក
មកគប់ក្បាលមហាពានរក្នុងពេលនោះឯង ។ ដុំថ្មនោះ
បានធ្វើឱ្យមហាពានរបួសជាទម្ងន់ តែមិនដល់ស្លាប់ទេ
ដោយសារកម្លាំងគប់នោះមានសភាពខ្សោយ ។

មហាពានរក្ខត្តកំដឹងខ្លួន ប្រឹងគេចរត់ឡើងទៅលើ
 ដើមឈើ សម្លឹងមើលមកមនុស្សអាក្រក់ដែលជាមនុស្ស
 ទ្រុស្តមិត្តនោះទាំងឈាមកំពុងហូរស្រោចខ្លួន ។ ដោយ
 ក្រែងថាបុរសនោះវង្វេងរកផ្លូវចេញពីព្រៃមិនបាន ដូច្នោះ
 ទាំងដែលខ្លួនឯងកំពុងតែឈឺចាប់ដ៏ខ្លាំងក្លា ក៏នៅខំលោត
 ទៅតាមមែកឈើ ដើម្បីជួយនាំផ្លូវឱ្យបុរសនោះចេញផុត
 ពីព្រៃទៀតផង ។

(មហាកបិជាកក្កុងតីសតិសិបាតចប់ដោយសង្ខេប)

ន ហិ វេអេន វេរានិ សម្មន្តិធិ កុទាចនំ
អវេអេន ច សម្មន្តិ ឯស ធិម្មោ សនន្តនោ ។
 ក្នុងកាលណាក៏ដោយ ធម្មតារៀនទាំងឡាយ
 ក្នុងលោកនេះ មិនដែលស្ទប់រម្ងាប់ ដោយការចងពៀរ
 ឡើយ តាមការពិត ពៀរទាំងឡាយតែងស្ទប់រម្ងាប់
 ដោយការមិនចងពៀរ នេះជាធម៌ចាស់ មានយូរយារ
 ណាស់មកហើយ ។

៨. ពិចារណា

ញាតិក្ខុនសង្ខារវដ្ត

មានព្រះពុទ្ធវចនៈកន្លែងមួយបានសម្តែងថា ក្នុងសង្ខារវដ្ត គឺការវិលវល់កើតស្លាប់ដែលកំណត់ទីបំផុតខាងដើមមិនបាននេះ សត្វណាដែលមិនធ្លាប់ជាមាតា មិនធ្លាប់ជាបិតា មិនធ្លាប់ជាបុត្រ មិនធ្លាប់ជាធីតានឹងគ្នា សត្វនោះមិនងាយរកបានទេ ដូច្នោះ កាលបើមានហេតុនាំឱ្យក្រោធ កើតឡើងពីអ្នកណា គប្បីពិចារណាថា បុគ្គលនោះធ្លាប់ជាមាតារបស់យើង បុគ្គលនោះធ្លាប់ជាបិតារបស់យើង ។

អ្នកដែលជាមាតានោះ រក្សាកូនទុកក្នុងពោះជាច្រើនខែ គ្រាកាលកើតចាកផ្ទៃមកហើយ ក៏ចិញ្ចឹមថែរក្សាមិនខ្ពើមមូត្រលាមក ទឹកមាត់ទឹកសម្បោរជាដើម ចាប់កាន់ជូតលាងដោយដៃយ៉ាងស្និទ្ធ ឱបកូន ពកូន បីកូន បំបៅដោះ ចិញ្ចឹមកូនឱ្យរស់ ឱ្យរៀន ។ល។

ចំណែកលោកជាបិតា ត្រូវដើរផ្លូវលំបាក ផ្លូវឆ្ងាយ
ជួបភ័យព្រួយក្នុងមុខរបរជួញដូរ បិតាខ្លះទៅធ្វើសង្គ្រាម
បិតាខ្លះចុះទូកទៅកណ្តាលសមុទ្រ បិតាខ្លះធ្វើការលំបាក
ផ្សេងៗទៀត ដើម្បីប្រមូលទ្រព្យមក ដោយគិតថានឹង
ចិញ្ចឹមកូនតូច ។

ទោះជាមិនមែនមាតាបិតា ក៏អាចជាបង ជាប្អូន
ជាញាតិ ជាមិត្ត ដែលធ្លាប់បានរួមសុខទុក្ខជាមួយគ្នា ។

ដូច្នោះ ការដែលមានចិត្តអាក្រក់ នឹងក្រោធស្តាប់
ខ្ពើមដល់បុគ្គលទាំងនោះគឺជាការមិនសមគួរសោះឡើយ។

ព្រោះតែការហ្នងហែងកូនប្រុសស្រី សន្សំទ្រព្យទុក
សម្រាប់កូន ទើបបានមិនធ្វើទាន មិនបានរក្សាសីល ភ្នាក់
គតិខ្លួនឯងទៅនរក ឬប្រេតតិរច្ឆាន អស់កាលដ៏យូរអង្វែង
ទើបបានកើតមកជាមនុស្សកំសត់ក្រីក្រ ពិការខ្វាក់ខ្លិន លំ-
បាកលំបិន ត្រាច់ចរសូមទាន ដូច្នោះ ទើបយើងមិនត្រូវ
ញ៉ាំងចិត្តឱ្យប្រទូស្ត ឬ ឱ្យស្តាប់ខ្ពើមទៅលើអ្នកដែលធ្លាប់
ពលិជីវិតចំពោះយើងឡើយ ។

៩- ពិចារណា

អានិសង្ខរបស់មេត្តា

ធម៌ដែលផ្ទុយគ្នាពីសេចក្តីក្រោធ គឺមេត្តា។ សេចក្តីក្រោធមានទោស បង្កផលអាក្រក់ដ៏ក្រៃលែង យ៉ាងណា មេត្តាក៏មានគុណ បង្កផលល្អច្រើនក្រៃលែងដូច្នោះដែរ ។ កាលបើដូចនេះ ទើបគួរម្យ៉ាងសេចក្តីក្រោធ ហើយតាំងចិត្តមេត្តាមកជំនួសវិញ ឱ្យមេត្តាហ្នឹងឯង ជួយកម្ចាត់កម្លាយ និងការពាររារាំងសេចក្តីក្រោធ រហូតដល់បានឈ្នះជាស្ថាពរ ។

អ្នកមានមេត្តាអាចយកឈ្នះចិត្តអ្នកដទៃបាន ជាជ័យជម្នះដ៏ប្រសើរ អ្នកដែលតាំងនៅក្នុងមេត្តា ឈ្មោះថាធ្វើនូវប្រយោជន៍ទាំងពីរ គឺប្រយោជន៍ខ្លួនឯង និងប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ។

មេត្តាបានធ្វើចិត្តឱ្យស្រស់ថ្លា ស្អាតផ្លូវផង មាន

សេចក្តីសុខ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រង់ត្រាស់សម្តែងអានិសង្ស
របស់មេត្តាមាន ១១ ប្រការ :

១-**ចេកធរក៍ជាសុខ** បើយើងក្រោធជាមួយអ្នកដទៃ
យើងបីដូចជាត្រូវថ្នាំពិស មិនបានដេកនៅជាសុខឡើយ
ដូច្នោះ ទើបត្រូវចម្រើននូវមេត្តា រស់នៅជាមួយនឹង
មេត្តាធម៌ ព្រមទាំងគុណធម៌ផ្សេងៗទៀតផង ។

២-**ភ្នាក់ឡើងក៍ជាសុខ** សុខសប្បាយក្នុងចិត្តដោយ
ពីថ្ងៃមុនមិនបានធ្វើអាក្រក់ព្រោះក្រោធឡើយ និងដោយ
នឹកឃើញដល់អំពើល្អដែលខ្លួនបានធ្វើហើយ ។

៣-**មិត្តយល់សង្ឃឹមត្រក់** សូម្បីតែយល់សប្តិក៏ឃើញ
តែអារម្មណ៍ល្អៗ ដូចជា ថ្វាយបង្គំព្រះពោធិព្រឹក្ស ហែ កបិន
និងឃើញធ្វើបុណ្យផ្សេងៗទៀត ដោយមិនបាន
យល់សប្តិឃើញកាប់ចាក់ឈ្មោះប្រកែកគ្នាជាដើមឡើយ ។

៤-**ជាទីស្រឡាញ់នៃចតុស្សទាំងឡាយ** បើយើងត្រូវ
ការឱ្យមនុស្សទាំងឡាយស្រឡាញ់យើង គឺយើងត្រូវរៀនឱ្យ
ចេះស្រឡាញ់អ្នកដទៃជាមុនសិន គឺរៀនឱ្យមានមេត្តា។

៥ - ថាទីស្រឡាញ់នៃអមនុស្សទាំងឡាយ យើងត្រូវ
ទុកអមនុស្សទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយជាមិត្តរួមកើត
រួមចាស់ រួមឈឺ រួមស្លាប់ជាមួយនឹងយើង ។ នៅពេល
ដែលយើងធ្វើកុសលអ្វីមួយរួចហើយ យើងត្រូវឧទ្ទិស
កុសលនោះឱ្យដល់អមនុស្សនិងទេវតាទាំងឡាយផង ។

៦ - ទេវតាទាំងឡាយច្រើនថែរក្សា ទោះជាទេវតារក្សា
ក៏មិនអាចរក្សាចិត្តយើងបានដែរ គឺមានតែគុណធម៌ មាន
មេត្តាជាដើមប៉ុណ្ណោះទេ ដែលអាចរក្សាចិត្តយើងបាន ។

៧ - មិត្តរូបវេយសស្រ្តីរុំចំពើម ដែលជាអន្តរាយ
ខាងក្រៅឡើយ មេត្តាជាធម៌រម្ងាប់នូវពៀរ អ្នកចម្រើននូវ
មេត្តាជាអ្នកស្នូតបូក រហូតដល់បានសម្រេចអប្បនាសមាធិ
ជាគុណជាតិដ៏ប្រសើរ ដែលអាចការពារអន្តរាយបាន ។

៨ - មាតចិត្តទាំងមាំធានងាយរាប់ មេត្តាធម៌ ជាធម៌
មានឧបការៈដល់កុសលធម៌ដទៃទៀតខ្លាំងក្លាណាស់ ទោះ
ជាទានក្តី សីលក្តី សមថភាវនាក្តី វិបស្សនាភាវនាក្តី ។

៩ - សម្បទាស្រស់ថ្លា ព្រោះដោយអំណាចនៃមេត្តា

បានញ៉ាំងឱ្យរូបស្រស់បស់ ទឹកមុខគួរឱ្យរាប់អាន ។ ទោះបី
អ្នកស្អាតពីកំណើតមកក៏ដោយ ក៏ព្រោះមកអំពីមានបុណ្យ
ដែលបានធ្វើហើយនោះប្រកបដោយមេត្តាដែរ ។

១០-មិនស្វែងនៅពេលជិតស្លាប់ មនុស្សដែលរង
នៅពេលជិតស្លាប់ ព្រោះបាត់បង់ស្មារតី ឯធម៌មេត្តាជា
គុណជាតិញ៉ាំងស្មារតីឱ្យចម្រើន មិនសន្សំការខឹងក្រោធ
ដែលជាបាបនាំឱ្យរងនោះឡើយ ។

១១-កាលបើមិនទាន់ត្រាស់បឹងនូវគុណធម៌ជាន់ខ្ពស់ គឺ
ព្រះអរហត្តទេ រមែងចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោកដោយអំណាច
នៃមេត្តាចេតោវិបុល ។

បើជាអ្នកនៅច្រើនទៅដោយសេចក្តីក្រោធ ឈ្មោះ
ថា ជាអ្នកនៅឆ្ងាយអំពីការបានអានិសង្សទាំងនេះ ដូច្នោះ
ទើបគួរព្យាយាមចម្រើនមេត្តា ឱ្យជាធម៌ប្រចាំចិត្ត ប្រចាំ
ជីវិត ហ្វឹកហាត់អប់រំឱ្យមានមេត្តាជាប្រក្រតីរៀងរាល់ថ្ងៃ
ព្រោះថា បើមេត្តាចិត្តនៅមិនទាន់បានមាំទាំទេ គឺមិនអាច
យកឈ្នះសេចក្តីក្រោធបានឡើយ ។

១០. ពិចារណា
ដោយវិធីចែកធាតុ

ការពិចារណាបែបនេះ ជាការបដិបត្តិកៀកជិតនឹង វិបស្សនា ឬយកការចេះដឹងខាងវិបស្សនាវិជ្ជាមកប្រើជា ប្រយោជន៍ បានដល់ការសម្លឹងមើលជីវិតនេះ សម្លឹងមើល សត្វបុគ្គល យើង គេ តាមសេចក្តីពិតថា ត្រឹមតែជាគ្រឿង ប្រកបផ្សំទាំងឡាយ ។ ដោយធាតុទាំងឡាយផ្សេងៗប្រជុំ ចូលគ្នាហើយ ក៏សន្មតហៅគ្នាទៅថាមនុស្ស ហៅថាសត្វ ជាយើង ជាគេ ជាបុរស ជាស្ត្រីជាដើមអីចឹងទៅ ។ បើ នឹងចង្អុលបង្ហាញថា ត្រង់ណាជាមនុស្ស ជាសត្វ ជាយើង ជាគេ គឺរកមិនឃើញឡើយ ឃើញមានត្រឹមតែធាតុទាំង ឡាយដូចជាធាតុរឹងខ្លះ ធាតុរាវខ្លះជាដើម ឬជារូបក្នុង វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្នុង វិញ្ញាណក្នុង តែប៉ុណ្ណោះ

ឯង ឬពុំនោះសោត ក៏ជាអាយតនៈ មានភ្នែក ត្រចៀក ច្រមុះ ជាបសាទរូប និងអាយតនៈខាងក្រៅ ជារូប សម្លេង ក្លិន ជាដើម រួមមកគឺរូបធម៌ខ្លះនាមធម៌ខ្លះ ។

កាលពិចារណាទៅតាមសេចក្តីពិត បានចែកឱ្យជា ចំណែកៗដូចនេះហើយ យើងរកអ្នកដែលយើងក្រោធនោះពុំឃើញឡើយ តើយើងក្រោធនឹងអ្វី ? ក្រោធនឹង សក់ សរសៃ ធ្មឹង ក្រោធនឹងរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ឬក៏ក្រោធនឹងអ្វីផ្សេងទៀត ?

ទីបំផុតក៏រកទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធមិនបាន គឺមិនមានអ្វី ដែលសម្រាប់ឱ្យសេចក្តីក្រោធចាប់តោងឡើយ ។

មនុស្សយើងដែលចេះតែឈ្លោះគ្នា ស្តាប់គ្នា គុំគូនគ្នា ព្រោះមិនបានមើលឱ្យឃើញដល់ធាតុពិតៗ ក្នុងខ្លួនម្នាក់ៗ រវល់តែជាប់ជំពាក់ប្រកាន់ថាជាអ្នកនេះ ថាជាអ្នកនោះ ម្ល៉ោះហើយបញ្ហាមិនសែនជំពូកនៅក្នុងខ្លួនម្នាក់ៗ ដោះស្រាយមិនចេះអស់ ។

អ្វីៗទាំងអស់សុទ្ធតែជាសភាវៈពិត ជាការពិត ជា

សច្ចធម៌ ប៉ុន្តែដោយអំណាចនៃសេចក្តីល្ងង់គឺអវិជ្ជា ក៏
សំគាល់នូវការពិតខ្លះថាជាគ្រឿងនាំឱ្យរីករាយ ឯការពិត
ខ្លះទៀត ក៏សំគាល់ថាជាបញ្ហា ។ កាលបើសំគាល់ថាជា
បញ្ហាហើយ ក៏ខ្វាយខ្វល់ ភ័យព្រួយ ឬក៏ខឹងក្រោធ ហ្នឹងឯង
។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មនុស្សយើងដែលមិន
បានអប់រំចម្រើនបញ្ហា មិនអាចពិចារណាចែកធាតុទៅ
បានទេ ឬគ្រាន់តែចែកទៅតាមការដែលបានស្តាប់ បាន
អានមកប៉ុណ្ណោះ ដោយមើលមិនឃើញតាមសេចក្តីពិត
ឡើយ ដូច្នោះហើយ ការកែខែសេចក្តីក្រោធដែលកើត ឡើង
រមែងមិនបានសម្រេច បើយ៉ាងនេះ គប្បីមាន
ដំណើរការតាមវិធីជាបន្តទៀត ។

អសាធិ សាធិនា ជិនេ

ឈ្នះនូវសេចក្តីអាក្រក់បានដោយសេចក្តីល្អ ។

១១. ការពិចារណា

ហេតុផល និង បដិបត្តិក្នុងការឱ្យទាន

~~~~~

សូមឱ្យពុទ្ធបរិស័ទទាំងឡាយ ជាមនុស្សឆ្លងក្នុង
ហេតុផល ព្រោះថាអ្វីៗទាំងអស់ក្នុងលោកយើងនេះ សុទ្ធ
តែមានហេតុផលទាំងអស់ ។ អំពើអាក្រក់ក៏មានហេតុនៃ
អំពើអាក្រក់ អំពើល្អក៏មានហេតុនៃអំពើល្អដែរ ។ ធម៌
ទាំងឡាយសុទ្ធតែកើតពីហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅតាមហេតុ ធម៌
ទាំងឡាយមិនគួរប្រកាន់ថាជារបស់មាំមួនឡើយ ។

កាលសេចក្តីក្រោធចាត់បង់ទៅ សេចក្តីស្រឡាញ់
ក៏ចូលមកជំនួស ភាពជាសត្រូវក៏ក្លាយជាមិត្ត ភ្លើងព្យាបាទ
ក៏ក្លាយជាទឹកមន្តដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិគឺមេត្តាធម៌ ការដុតរោលចិត្ត
ឱ្យពុះក្តៅក៏ក្លាយទៅជាការស្រោចស្រពចិត្តឱ្យផ្លូវផង ឱ្យ
ស្រស់ថ្លា នៅដោយសេចក្តីសុខស្ងប់ ។

ការឱ្យទានត្រូវបដិបត្តិឱ្យជាប្រចាំ ឱ្យទៅជាទម្លាប់

មានឧបនិស្ស័យក្នុងការឱ្យទាន សប្បាយចិត្តនឹងឱ្យ លុះឱ្យ
រួចហើយរមែងមាននូវសេចក្តីសុខ ។

ចំពោះវិធីបដិបត្តិកម្ចាត់សេចក្តីក្រោធដោយអា-
ស្រ័យការឱ្យទាននេះ គឺត្រូវយកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួន ឱ្យ
ដល់មនុស្សដែលយើងខឹងក្រោធឬស្តាប់នោះ និងទទួល
យករបស់ដែលគេនោះឱ្យមកខ្លួនវិញផង ឬយ៉ាងហោច
ណាស់ត្រូវតែធ្វើជាអ្នកឱ្យកុំខាន ព្រោះការឱ្យទានជាការ
ចងមិត្ត ដូច្នោះ ត្រូវតែឱ្យរឿយៗ ព្រមដោយពាក្យសម្តី
ពីរោះប្រកបផ្សំទៀតផង ។

ការឱ្យទានគឺជាការធ្វើចម្បាំង គឺច្បាំងនឹងសេចក្តី
កំណាញ់ផង ច្បាំងនឹងខ្មាំងគឺសេចក្តីក្រោធក្នុងខ្លួនយើង
ផង ។ តាមធម្មតា បើមនុស្សណាដែលយើងមិនខឹង មិន
ស្តាប់ទេ យើងអាចឱ្យបាន គ្រាន់តែយើងមិនកំណាញ់
ប៉ុណ្ណឹងយើងឱ្យបានហើយ ប៉ុន្តែ ចំពោះមនុស្សដែលយើង
ខឹងក្រោធឬយើងស្តាប់វិញនោះ យើងពិតជាលំបាកបដិបត្តិ
ក្នុងវិធីនេះណាស់ ដូច្នោះយើងត្រូវកុំភ្លេចថា « សត្រូវរបស់

យើងពិតប្រាកដ គឺសេចក្តីក្រោធ យើងធ្វើសង្គ្រាមជាមួយ
សេចក្តីក្រោធ ដោយការឱ្យទាន » ។

ការឱ្យទាន ជាវិធីកែខែដោះស្រាយសេចក្តីក្រោធ
ដែលនាំឱ្យសម្រេចផលបានល្អប្រសើរ និង នាំឱ្យយើង
ឈានទៅរកការដោះស្រាយដោយវិធីផ្សេងៗទៀតផង ។
ការឱ្យទានអាចរម្ងាប់នូវការចងពៀរវេរា ដែលមានមក
អស់កាលដ៏យូរអង្វែងហើយ ឱ្យស្ងប់ទៅបាន ធ្វើឱ្យសត្រូវ
ក្លាយជាមិត្ត ។ ការឱ្យទាន ជាមេត្តា ករុណាដែលសម្តែង
ចេញមកខាងក្រៅតាមរយៈនៃកាយកម្ម ឬវិចិត្រកម្ម ។

ការឱ្យទានជាគ្រឿងហ្វឹកហាត់មនុស្សដែលមិនទាន់
ហ្វឹកហាត់បាន ។ ការឱ្យទានរមែងញ៉ាំងនូវរបស់ដែល
ប្រាថ្នាទាំងពួងឱ្យបានសម្រេច ។ អ្នកឱ្យទានក៏រីករាយចិត្ត
នឹងអំពើល្អរបស់ខ្លួន រីឯអ្នកទទួលក៏បាននូវសេចក្តីសុខ ។

ការឱ្យទានគឺជាបារមីទី ១ ដែលនាំឱ្យព្រះបរម-
ពោធិសត្វបានត្រាស់ដឹងជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បុគ្គលដែល
មិនមែនជាបុគ្គលពាល រមែងសរសើរការឱ្យទាន ។

១២. ពិចារណា

តាមសេចក្តីនៃព្រះពុទ្ធតាសិត

- _សេចក្តីក្រោធមិនល្អឡើយ ។
- _សេចក្តីក្រោធជាស្នឹមនៃបញ្ញា ដូចជាស្នឹមនៃសស្ត្រារុំធា ។
- _សេចក្តីក្រោធបង្កការវិនាស ។
- _សេចក្តីក្រោធច្បាំងចិត្តឱ្យកម្រើក ។
- _បុគ្គលអ្នកក្រោធមិនដឹងថាសេចក្តីក្រោធគឺជាកាយដែលកើតឡើងក្នុងខ្លួនឡើយ ។
- _នៅពេលណាសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ នៅពេលនោះមានតែភាពងងឹតប៉ុណ្ណោះ ។
- _ពីតិចទៅច្រើន សេចក្តីក្រោធចេះតែចម្រើនព្រោះមកអំពីការមិនអត់ធន់ ។
- _សេចក្តីក្រោធជាទីគោចរនៃអ្នកខ្សត់បញ្ញា ។

- _ ទោសៈមានសេចក្តីក្រោធជាសមុជ្ជាន ។
- _ គ្រោះអ្វីក៏មិនស្មើនឹងទោសៈដែរ ។
- _ ចង្រៃកាឡកិណីអ្វីឱ្យដូចជាទោសៈមិនមាន ។
- _ សម្លាប់សេចក្តីក្រោធបាន ទើបដេកជាសុខ ។
- _ សម្លាប់សេចក្តីក្រោធបាន ទើបមិនមានសោក ។
- _ បុគ្គលក្រោធរមែងមានពណ៌សម្បុរសៅហ្មង ។
- _ បុគ្គលក្រោធដែលកាន់យកនូវប្រយោជន៍បាន
ហើយ បែរទៅជាដើរក្នុងផ្លូវនៃសេចក្តីវិនាសវិញ ។
- _ បុគ្គលដែលត្រូវសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ តែង
ដើរទៅក្នុងផ្លូវនៃការវិនាសទ្រព្យ ។
- _ បុគ្គលដែលត្រូវសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ តែង
ដើរទៅក្នុងផ្លូវនៃការវិនាសយស ។
- _ ញាតិមិត្តទាំងឡាយ រមែងគេចចេញពីមនុស្ស
ដែលត្រូវសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ ។
- _ បុគ្គលក្រោធរមែងមិនឃើញធម៌ រមែងមិនដឹង
ប្រយោជន៍ មិនដឹងហេតុផល ។

- បុគ្គលដែលត្រូវសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ហើយ
មិនមានសល់អ្វីដែលជាទីពឹងឡើយ ។

- បុគ្គលក្រោធហ៊ានសម្លាប់សូម្បីតែមាតាបង្កើត
របស់ខ្លួន ។

- សេចក្តីក្រោធជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស ។

- បុគ្គលក្រោធរមែងដេកជាទុក្ខ ។

- បុគ្គលក្រោធរមែងនិយាយច្រើន ។

- បុគ្គលក្រោធរមែងនិយាយអាក្រក់ ។

- ឈ្នះសេចក្តីក្រោធបានដោយការមិនក្រោធទេ ។

- ឈ្នះខ្លួនឯងប្រសើរជាង ។

- បុគ្គលមិនក្រោធតបចំពោះអ្នកដែលក្រោធហើយ
ឈ្មោះថាឈ្នះសង្គ្រាមដែលគេឈ្នះបានដោយកម្រ ។

- បុគ្គលណាដឹងថាអ្នកដទៃក្រោធហើយ មានសតិ
ស្ងប់រម្ងាប់ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាបានបំពេញនូវប្រយោជន៍
ទាំងពីរ គឺប្រយោជន៍ខ្លួនឯង និងប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ។

- ចិត្តនៃបុគ្គលក្រោធប្រៀបដូចជាដំបៅ ។

- បុគ្គលអ្នកក្រោធច្រើន ដូចរណ្តាលាមកដែលគេ
ចាក់ទឹកហើយកូរិក បុគ្គលនោះគេមិនគួរសេពគប់ទេ ។

- បុគ្គលដែលត្រូវសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ រមែង
លះបង់ចោលនូវកុសលធម៌ ។

- គប្បីលះកាត់នូវសេចក្តីក្រោធដោយបញ្ហា ។

- អំណត់គឺសេចក្តីអត់ធន់ជាគ្រឿងដុតបង់នូវបាប។

- បុគ្គលណាធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង បុគ្គលនោះរមែង
សៅហ្មងដោយខ្លួនឯង ។

- បុគ្គលណាមិនធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង បុគ្គលនោះ
រមែងមិនសៅហ្មងដោយខ្លួនឯង ។

- សៅហ្មងឬមិនសៅហ្មងជារបស់ចំពោះខ្លួន ។

- អ្នកដទៃមិនអាចញ៉ាំងអ្នកដទៃឱ្យបរិសុទ្ធបានទេ ។

~~~~~

(វិធីរម្ងាប់សេចក្តីក្រោធក្នុងសៀវភៅនេះ ដកស្រង់
ដោយច្រើនពី **គម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ** ត្រង់**មេត្តាព្រហ្មវិហារនិទ្ទេស**
សូមពុទ្ធបរិស័ទនាំយកទៅបដិបត្តិឱ្យកើតប្រយោជន៍ផងចុះ) ។

អានិសង្ឃនៃការម្រាប់សេចក្តីក្រោធ

ព្រះសាស្តា កាលដែលព្រះអង្គគង់ប្រថាប់នៅ
អគ្គាឡវចេតិយ ទ្រង់ប្រារព្ធឡើងតាមួយអង្គដែលមានបញ្ញា
ជាមួយភិក្ខុមួយរូប ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះធម៌ទេសនា
នេះថា « យោ វេ ឧប្បតិសំ កោធិ » ជាដើម ។

ភិក្ខុកាប់មើមឈើដែលទេវតាអាស្រ័យនៅ

សេចក្តីពិស្តារថា កាលព្រះសាស្តាទ្រង់អនុញ្ញាតនូវ
សេនាសនៈដល់ភិក្ខុសង្ឃហើយ និងកាលសេនាសនៈ
ទាំងឡាយ ដែលគ្រហស្ថទាំងឡាយ មានសេដ្ឋីក្នុងក្រុង
រាជគ្រឹះជាដើម កំពុងចាត់ចែងឱ្យគេធ្វើ ក្នុងកាលនោះ
មានភិក្ខុអ្នកស្រុកអាឡវិមួយអង្គ បានសាងនូវសេនាសនៈ
របស់ខ្លួន ។

ភិក្ខុមួយអង្គនោះ បានឃើញដើមឈើមួយដើម ដែលធ្វើឱ្យលោកពេញចិត្ត ។ នៅពេលដែលលោករៀបចំ នឹងកាប់ដើមឈើនោះ ស្រាប់តែទេវតាមានកូនតូចមួយ អង្គ ដែលអាស្រ័យនៅនឹងដើមឈើនោះឯង ជាកន្លែង ដែលទេវរាជក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិកា អនុញ្ញាតឱ្យនៅ បានពកូននឹងចង្កេះមកឈរអង្វរភិក្ខុអង្គនោះថា « បពិត្រ ព្រះគុណម្ចាស់ សូមព្រះគុណម្ចាស់កុំកាប់វិមានរបស់ខ្ញុំ ម្ចាស់ឡើយ ព្រោះខ្ញុំម្ចាស់មិនអាចពកូនដើររសាត់អណ្តែត ដោយមិនមានទឹកកន្លែងនៅនោះទេ » ។

ភិក្ខុគិតថា « យើងមិនអាចនឹងរកនូវដើមឈើ ផ្សេង ឱ្យបានល្អដូចដើមឈើនេះឡើយ » ទើបលោកមិន អើពើនឹងពាក្យអង្វររបស់ទេវតា ។

ទេវតាគិតថា « ភិក្ខុនេះឃើញទារកហើយ នឹង ឈប់កាប់ជាពិតប្រាកដ » ទើបយកកូនទៅដាក់នៅនឹង មែកឈើត្រង់កន្លែងដែលភិក្ខុត្រូវកាប់ ទាំងដែលលោក កំពុងតែយារពូថៅដើម្បីនឹងកាប់ទៅហើយនោះ ។

ចំណែកភិក្ខុកាលដែលលោកបានយារពូថៅ ដើម្បី
នឹងកាប់ទៅហើយ លោកមិនអាចបញ្ឈប់នូវពូថៅនោះ
បានឡើយ ក៏ធ្វើឱ្យដាច់ដៃកូនទេវតា នោះទៅ ។

ទេវតាកើតសេចក្តីក្រោធយ៉ាងខ្លាំង បានលើកដៃ
ទាំងពីរឡើងដោយចេតនាថា « អញនឹងទះភិក្ខុនេះឱ្យ
ស្លាប់ » តែភ្លាមនោះ ក៏បានគិតយ៉ាងនេះថា « ភិក្ខុនេះ
ជាអ្នកមានសីល បើយើងសម្លាប់លោកទៅ យើងត្រូវធ្លាក់
នរក ឯទេវតាដទៃទៀត កាលបានជួបភិក្ខុទាំងឡាយណា
កាប់ដើមឈើរបស់ខ្លួនហើយ នឹងយកយើងជាគំរូ រួច
ហើយនឹងសម្លាប់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ » ។

បានស្តាប់មកថា នៅព្រៃហិមពាន្ត មានការប្រជុំ
ទេវតា រាល់ៗថ្ងៃបក្ស ។ ក្នុងព្រៃហិមពាន្តនោះ ពួកទេវតា
រមែងសួរនូវរុក្ខធម៌ថា អ្នកតាំងនៅ ឬមិនតាំងនៅក្នុងរុក្ខ-
ធម៌ ។ ឈ្មោះថា « រុក្ខធម៌ » បានដល់ ការដែលរុក្ខ-
ទេវតាមិនប្រទូសវាយតាមផ្លូវចិត្ត នៅពេលដែលដើមឈើ
ជាលំនៅរបស់ខ្លួនត្រូវកាប់ ។ បណ្តាទេវតាទាំងនោះ

ទេវតាអង្គណាមិនតាំងនៅក្នុងរុក្ខធម៌ទេ ទេវតាអង្គនោះ
ត្រូវគេបណ្តេញមិនឱ្យចូលរួមក្នុងអង្គប្រជុំឡើយ ។

ទេវតាអង្គនេះឯង បានពិចារណាឃើញទោស
ក្នុងការមិនតាំងនៅក្នុងរុក្ខធម៌ ហើយបានរលឹកដល់បុព្វ-
ចរិយា ក្នុងកាលដែលព្រះតថាគតសោយព្រះជាតិជាដីរ
ធន្ត្រជាដើម ដោយក្រសែនៃព្រះធម៌ទេសនា តាមដែល
ខ្លួនធ្លាប់បានស្តាប់មកអំពីព្រះភ័ក្ត្រនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

ទេវតាអង្គនេះបានគិតជាបន្តទៀតថា « ភិក្ខុនេះ
មានបិតា យើងនឹងក្រាបទូលនូវរឿងនេះដល់បិតារបស់
លោក » បានដាក់ដៃចុះហើយ រួចស្រែកយំទៅកាន់សំ-
ណាក់ព្រះសាស្តា ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាហើយ បានឈរ
នៅក្នុងទីមួយដ៏សមគួរ ។

លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹង
ទេវតាអង្គនេះថា « តើយ៉ាងដូចម្តេចហ្នឹង ទេវតា ? »

ទេវតាក៏បានក្រាបទូលថា « បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ភិក្ខុអង្គនោះបានធ្វើកម្មដូចនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គម្ចាស់

ប្រាថ្នានឹងសម្លាប់លោក ប៉ុន្តែខ្ញុំព្រះអង្គម្ចាស់បានគិតនូវ
សេចក្តីដូចនេះ ទើបមិនសម្លាប់លោកទេវិញ ហើយក៏
ប្រញាប់មកកាន់ទីនេះ » ទេវតាបានក្រាបទូលរឿងនោះ
ទាំងអស់ដោយពិស្តារចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

ព្រះសាស្តាទ្រង់ព្រះសណ្តាប់រឿងនោះហើយ

ព្រះអង្គត្រាស់ថា « សាធុ ! សាធុ ! ប្រពៃហើយទេវតា
ត្រង់ដែលអ្នកគ្របសង្កត់នូវសេចក្តីក្រោធដែលកើតឡើង
យ៉ាងនោះបាន ប្រៀបដូចជាគេបញ្ឈប់បាននូវរថ ដែល
កំពុងតែលឿនទៅមុខដូច្នោះឯង » ។

ព្រះអង្គបានត្រាស់ដូច្នោះហើយ ទើបទ្រង់សម្តែង
នូវព្រះគាថាជាបន្ត :

យោ វេ ឧប្បតិកំ កោធិំ វងំ ភន្តិវ ធារយេ

តមហំ សារងី ព្រូមិ វស្មិក្កាហោ ឥតរោ ជនោ ។

នរជនណា ហាមនូវសេចក្តីក្រោធដែលកើតឡើង
ហើយបាន ដូចជានាយសារទីបញ្ឈប់រថដែលកំពុងតែ

ឆ្ពោះទៅមុខបានយ៉ាងនោះឯង តថាគតហៅនរជននោះ
ថាជា សារថី ជនក្រៅពីនេះគ្រាន់តែជាអ្នកកាន់នូវខ្សែ
បង្ហូរប៉ុណ្ណោះឯង ។

ពន្យល់សេចក្តី

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ឧប្បត្តិសំ បានដល់
ដែលកើតឡើងហើយ ។

ពីរបទថា រង តន្ត្រី ដោយសេចក្តីថា
ដូចយ៉ាងនាយសារថីដែលធ្លាក់ បញ្ឈប់រថដែលកំពុងតែ
ស្ទុះទៅយ៉ាងលឿនឱ្យឈប់បានតាមសេចក្តីប្រាថ្នា យ៉ាង
ណាមិញ បុគ្គលណា អាចសង្កត់នូវសេចក្តីក្រោធ ដែល
កើតឡើងបាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

បទថា តមហំ ដោយសេចក្តីថា តថាគតហៅ
បុគ្គលនោះថា ជា សារថី ។

ពីរបទថា ឥតរោ ជំនោ ដោយសេចក្តីថា
ចំណែកជនក្រៅអំពីនេះ គឺសារថីរថរបស់ឥស្សរជនមាន

ព្រះរាជានិងឧបរាជជាដើម រមែងមានឈ្មោះត្រឹមតែថា
ជាអ្នកកាន់ខ្សែបង្ហូរឬប៉ុណ្ណោះ មិនមែនជាសារថីដ៍ប៊ុន
ប្រសប់ឡើយ ។

កាលចប់ធម៌ទេសនា ទេវតាក៏បានតាំងនៅក្នុង
សោតាបត្តិផល ។ ព្រះធម៌ទេសនាបាននូវប្រយោជន៍ដល់
បរិស័ទដែលប្រជុំគ្នាហើយ ដូច្នោះឯង ។

ចំណែកទេវតា បានក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
អំពីការដែលខ្លួនមិនមានកន្លែងនៅ ។

លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រូតមើលនូវ
ស្ថានទីរបស់ទេវតាអង្គនេះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បានទតឃើញ
ស្ថានទីដ៏សមគួរមួយ ទើបព្រះអង្គត្រាស់ទៅកាន់ទេវតា ថា
: « នែ ! ទេវតាដ៏ចម្រើន មានដើមឈើមួយដើម
នៅជិតព្រះគន្ធកុដិនាវត្តជេតពន ដែលទេវតាជាម្ចាស់បាន
ចុតិទៅហើយកាលពីថ្ងៃមុន ដូច្នោះដើមឈើនោះនៅទំនេរ
អ្នកចូរទៅស្ថិតនៅនឹងដើមឈើនោះចុះ » ។

ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ដោយទេវតាអង្គនោះ

បាននូវការគ្រប់គ្រងអំពីព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាអង្គម្ចាស់ ក៏បាន
ជាឧបដ្ឋាយិកាដ៏ល្អរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

ក្នុងពេលដែលមានទេវសមាគម ទេវតាដែលមាន
ស័ក្តិធំទាំងឡាយយាងមក ទេវតាដទៃដែលមានស័ក្តិតូច
រមែងថយទៅរហូតដល់មហាសមុទ្រ និងភ្នំចក្រវាឡ ។
ចំណែកទេវតាអង្គនេះអង្គុយស្តាប់ធម៌ក្នុងលំនេររបស់ខ្លួន
ហ្នឹងឯង ។ ទេវតាអង្គនេះអង្គុយស្តាប់បញ្ហាទាំងអស់ក្នុង
វិមានរបស់ខ្លួន ទោះបីជាពួកភិក្ខុសួរក្នុងបឋមយាមនៃ
រាត្រីក្តី ទោះបីជាពួកទេវតាសួរក្នុងវេលាមជ្ឈិមយាមនៃ
រាត្រីក្តី។ សូម្បីស្តេចមហារាជទាំង ៤ ក្នុងឋានចាតុម្មហា-
រាជិកា យាងមកកាន់ទីទំនុកបម្រុងព្រះដ៏មានព្រះភាគ
កាលដែលត្រូវយាងត្រឡប់ទៅវិញ ក៏បានសំណេះសំ-
ណាលគួរសមជាមួយនឹងទេវតាអង្គនេះដែរ ហើយទើប
ស្តេចយាងទៅ ។ ទោះជាទេវតាដែលមានស័ក្តិធំដទៃ
ទៀត កាលដែលបានជ្រាបថា «វិមានរបស់ទេវតានេះគឺ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអង្គម្ចាស់ទ្រង់ប្រទាន» ដូច្នោះ ក៏

រមែងតែងតែគួរសមជាមួយនឹងទេវតាអង្គនេះជានិច្ច ។

ព្រះសាស្តាទ្រង់ធ្វើរឿងនេះ ឱ្យជាហេតុកើតឡើង
ហើយ ទ្រង់ក៏បញ្ជាតួនូវភូតតាមសិក្ខាបទដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ដូច្នោះថា ភិក្ខុធ្វើភូតតាមឱ្យវិនាស ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។

(ស្រង់ចាកអប្បកថាព្រះធម្មបទ កោធរត្ន

និង អប្បកថាព្រះវិន័យ ភូតតាមសិក្ខាបទទី១)

~~~~~

អនុបុព្វេន មេធាវី ថេរកំ ថេរកំ ខណេ ខណេ
កម្មារោ វេតសេស្រុត និទ្ធិមេ មលមត្តនោ ម

អ្នកមានប្រាជ្ញាគួរកម្ចាត់មន្ទិលរបស់ខ្លួន ជាខណៈៗ
បន្តិចម្តងៗ ដោយលំដាប់ទៅ ដូចជាងមាសដែលជម្រះ
ស្ទើរនៃមាសប្រាក់ដូច្នោះឯង ។

វិធីរម្ងាប់សេចក្តីក្រោយ

សមគួរដល់ការអានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ

ម៉ែត្រេកអរនឹងកូនសាខដ្ឋស

ម៉ែខកចិត្ត	ក្បិតកូនលា	ចាកសិក្ខា
មិនហ៊ានថា	ហាវាស្នាក់	ខ្នាក់វាស្មែង
បើប្រឹងយាត់	នាំបាបមាត់	តែម្នាក់ឯង
ទើបថ្លឹងថ្លែង	ឈប់ហូងហែង	លែងចរចា ។
បើជាប្រុស	ម៉ែនឹងបូស	ជំនូសកូន
តែលាកសូន្យ	ជោគអាប់ឱន	ភេទហឺនា
មិនអនុញ្ញាត	ឱ្យស្ត្រី	សាងបព្វជា
ដូចកាលគ្រា	ព្រះសាស្តា	គង់នៅឡើយ ។
មិនថ្វីទេ	បើពេលនេះ	ហេតុបច្ច័យ
អូសទាញដៃ	កូនប្រុសថ្ងៃ	ឆ្ងាយពីត្រើយ
ទោះម៉ែតឹង	ចង្អៀតចិត្ត	ក៏ពិតហើយ
ប៉ុន្តែណើយ !	គង់ពេលក្រោយ	កូននឹងយល់ ។
ថាមាសប្រាក់	លាកយសស័ក្តិ	ថ្នាក់មន្ត្រី
ទាំងសេដ្ឋី	សេនាបតី	ស្តេចទ្រង់ពល
គង់នៅចាញ់	កម្លាំងបុណ្យ	ផ្ទុសឱ្យផល

ជាកុសល	នាំកូនដល់	ថ្នល់និព្វាន ។
កូនដឹងទេ	ក្រពេកក្រៃ	បច្ច័យល្មម
ក្រដល់ព្រម	ទាំងសទ្ធា	ដែលកូនមាន
ក្របានកើត	មកជាមនុស្ស	ទាំងធនធាន
ក្រធម្មយាន	ព្រះប្រទាន	ទុកកេរឱ្យ ។
ក្រម្យ៉ាងទៀត	ក្រកើតទាន់	ពុទ្ធសាសនា
ក្រអាចារ្យ	ប្រោសទេសនា	គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ
ថ្ងៃមរណៈ	កាន់តែខិត	ជិតណាស់ហើយ
មាសម្តាយអើយ	ម្តេចកន្តើយ	លែងខន្តី ។
ក្នុងលោកនេះ	គ្មានអ្វីសោះ	ជាទីពូន
ឱ្យកូនស្នូន	បានរួចខ្លួន	ចាកទុក្ខភ័យ តែបើអ្នក

ពីងលើព្រះ រតនត្រ័យ

កូនប្រុសថ្លៃ	រួចភពបី	ផុតទារុណ ។
កាលកូនបូស	សមឥតខ្ចោះ	ម៉ែញញឹម
មានសង្ឃឹម	កូនថ្វាយខ្លួន	បម្រើបុណ្យ
តែទោះសឹក	ក៏កុំឆ្ងាយ	ពីពុទ្ធកុណ
ម៉ែភ័យស្នំ	ខ្លាចតណ្ហា	ខ្ចីកូនប្រើ ។

ដោយឧបាសិកា ឱម លក្ខណា

រឿនរស់ជាមួយរឿងរ៉ាវ

*****

ធ្វើស្រែចម្ការរឿងបញ្ហាទឹក នៅពេលធ្វើសឹករឿងបញ្ហាបាយ
 ចងកម្មពៀរគ្នារឿងទុក្ខវែងឆ្ងាយ បញ្ហាទាំងឡាយជារឿងជីវិត ។
 ស្នមធាត់ហត់នឿយជារឿងរូបកាយ ភ័យព្រួយសប្បាយជារឿងផ្លូវចិត្ត
 បន្ទំឆពោកជារឿងទុច្ចរិត ជួយសង្គ្រោះពិតជារឿងបុណ្យទាន ។
 ឃោសនាដកដួររឿងនយោបាយ ខ្លះខាតប្រាក់ចាយជារឿងធនធាន
 ភ័យខ្លាចចោរឬនំជារឿងអ្នកមាន ភ័យខ្លាចអត់ឃ្លានជារឿងអ្នកក្រ ។
 គ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុនជារឿងថៅកែ រង់ចាំប្រាក់ខែជារឿងកម្មករ
 រថយន្តល្បឿនយឺតរឿងអ្នកបើកបរ រាស្ត្រអាក្រក់ល្អរឿងអ្នកដឹកនាំ ។
 អាបត្តិខុសត្រូវជារឿងវិន័យ បរមត្ថវែងខ្លីរឿងអភិធម្ម
 វត្តឥតរបៀបរឿងអ្នករៀបចំ ប្រវត្តិឧត្តមជារឿងព្រះសូត្រ ។
 សួរមាត់សួរ ក រឿងពាក្យសម្តី ទូលពិតវែងខ្លីជារឿងយកគោត្ត
 សុភាពរាបសាជារឿងស្លូតបូត ឈ្មោះគ្មារហូតរឿងខ្លះមេត្តា ។
 គ្រប់គ្រងពលរដ្ឋជារឿងមន្ត្រី ប្រពន្ធជិតប្តីជារឿងតណ្ហា
 បានគ្នាលូចលាក់រឿងឥតខាន់ស្លា ឥតស្តាប់មេបារឿងចិត្តមាន៖ ។
 បញ្ហាមានក្រជារឿងទ្រព្យធន ឈ្មោះប្តីប្រពន្ធជារឿងក្នុងផ្ទះ
 ប្រកែកតវ៉ាជារឿងចង់ឈ្នះ ធ្វើស្រែលើរាស្ត្ររឿងកេងប្រវ័ញ្ច ។
 បាត់បង់ព្រឹក្សាជារឿងមេព្រៃ បាត់បង់បក្សរឿងព្រានប្រមាញ់
 ស្វែងរកម្លូបស្រស់ជារឿងចង់ធ្លាញ់ ងងឹកក្អកក្អាញ់រឿងស្រឡាញ់ស្តាប់ ។

ល្បីល្បាញអាបំខិនជារឿងកេរ្តិ៍ឈ្មោះ	មានស័ក្តិមានយសជារឿងគួរគាប់
ប្រាត់ប្រាសបែកបាក់ជារឿងអភ័ព្វ	បានមិនចេះស្តាប់ជារឿងលោកលន់។
ការចិញ្ចឹមកូនរឿងម្តាយឪពុក	ទទួលដាក់ទុកជារឿងប្រពន្ធ
មើលកូនបាត់ប្តីជារឿងទុក្ខធ្ងន់	ប្តីក្បត់ប្រពន្ធរឿងមានស្រីថ្មី ។
ការធ្វើសង្គ្រាមជារឿងស្លាប់រស់	ការងារ ព ពោះជារឿងស្រ្តី
និពន្ធចងក្រុងជារឿងកវី	ប្រគំតន្ត្រីជារឿងអ្នកភ្លេង ។
រឿងរ៉ាវទាំងអស់ជារឿងធម្មតា	រឿងដែលខ្លោចផ្សាគឺរឿងរវេង
កើតមកជាមនុស្សបុណ្យជំក្រែលែង	មិនគួររវេងធ្វើបាបខ្លួនឯង ។
ប្រព្រឹត្តខុសឆ្គងលើអ្នកដទៃ	បង្កភិតភ័យឱ្យគេចំបែង
បំពុលសង្គមឥតមានកោតក្រែង	លូក ល ប្រឡែងនឹងភ្លើងអវិចិ។
	ដោយឧបាសក គុយ សុផន

បើសុំបានល្អស្រ្តីសុំខ្ញុំផង

ជីវិតបក្សីអាស្រ័យព្រឹក្សា	ជីវិតមច្ឆាអាស្រ័យគង្គា
សត្វលោកសុខសាន្តអាស្រ័យធម្មា	ការបៀតបៀនគ្នានាំទុក្ខម្តេម្តេញ។
ជីវិតអ្នកផ្សារហ៊ុំហារាក់ទាក់	មានឈ្មោះជាអ្នកទិញចូលលក់ចេញ
ភូតភរជុំខ្លះឱ្យតែគេទិញ	ចង់បានចំណេញពោលពាក្យមុសា។
ជីវិតអ្នកល្បែងតែងតែប្រកាន់	ឃើញគេដូចក្តាន់ខ្លួនឯងដូចខ្លា

ឈ្នះមកស៊ីចាយឥតពិចារណា ពេលចាញ់ឆ្នេរខ្លាខ្ចីបុលបញ្ចាំ ។
 ជីវិតកម្មករខំត្រូវរស់ ហូបតែមួយពោះខ្ញុំគេរាប់ឆ្នាំ
 ពេលឈឺដេកញាក់ខ្លះប្រាក់អត់ថ្នាំ ជីវិតរងកម្មរស់ចាំថ្ងៃក្ស័យ ។
 អ្នកចម្ការស្រែថែភោគផលា បេះយកទៅផ្សារលក់យកកម្រៃ
 ចិញ្ចឹមជីវិតសន្សំសំចៃ ខិតខំរាល់ថ្ងៃលែធ្វើបុណ្យខ្លះ ។
 កើតមកជាមនុស្សទោះក្របួមាន កុំធ្វើបំពានដោយឥតអៀនខ្មាស
 ធ្វើការរកស៊ីគិតគូរឱ្យច្បាស់ កុំធ្វើផ្តេសផ្តាសតាមចិត្តលោភលន់ ។
 សូមអស់ក្រមុំកុំរិះខានលោក កំលោះគរគោកទុកលោកសូត្រមន្ត
 អ្នកបួសទ្រង់ធម៌មិនយកប្រពន្ធ លលួចលូកលាន់បាបធ្ងន់ណាពៅ ។
 បើចង់ចំណេញចេញជួញឯផ្សារ ចង់មានបញ្ញាខំសិក្សាទៅ
 បើចង់បានបុណ្យត្រូវថែម៉ែឌី ទៅវត្តយប់ជ្រៅក្រែងលោភ្នាំងភ្នាត់ ។
 បើពិតចិត្តធម៌ត្រូវជួយសាសនា បើចិត្តជ្រះថ្លាត្រូវមានអំណត់
 កុំធ្វើអាចារ្យជំនួញក្នុងវត្ត នរកប្រេតប្រាកដព្រោះតែតណ្ហា ។
 សូមសប្បុរសជនអានហើយគិតចុះ បើខ្ញុំថាខុសសូមទានមេត្តា
 ត្បិតអាចារ្យធំសុំឱ្យខ្ញុំថា ក្រែងអាចជួយផ្លូវឱ្យទៅជាល្អ ។
 បើចង់បានស្រូវម្តេចទៅដាំស្មៅ បើជ្រលក់ខ្មៅម្តេចបានអារស
 ដុតផ្ទះឈើចោលបន់សុំផ្ទះថ្ម បើសុំបានល្អជួយសុំខ្ញុំផង ។

ដោយ អ៊ីប្រូស

ត្រូវជួយខ្លួនដោយខ្លួនឯង

បរិភោគបាយទឹក រាល់ពេលល្ងាចព្រឹក បំបាត់ស្រែកឃ្លាន
បើមិនហូបទេ ពិតជាមិនមាន អ្នកទទួលទាន
ជំនួសយើងបាន ។

យ៉ាងណាកិលេស កណ្តាញ់ចាក់ស្រែះ នៅក្នុងសន្តាន
ត្រូវខំដុសខាត់ ខ្លួនឯងកុំខាន ញាតិទាំងប៉ុន្មាន
ជួយពុំបានឡើយ ។

ដោយឧបាសិកា ឱ្យ **លក្ខណ**

~0~0~0~0~0~0~0~0~0~0~0~0~

នឹកស្រុកព្រះណាស់ !

នឹកស្រុកព្រះណាស់ម្ចាស់ថ្ងៃអើយ នឹកមិនភ្លេចឡើយក្រោយពីបាន
ទៅថ្វាយបង្គំទីថ្មើងថ្កាន សំរេជនីយដ្ឋានបួនកន្លែង ។
ទាំងពេលបើកភ្នែកទាំងពេលធ្លេច នឹកឃើញជានិច្ចតែម្នាក់ឯង
នឹកអស់សព្វឋានព្រះអង្គតែង និមន្តខ្ញុំក៏ខ្លាំងកង់ប្រើប្រាស់ ។
នឹកខ្លាំងជាងគេពុទ្ធកយា ដែលព្រះភក្ត្រវាធ្លាប់បានត្រាស់
មហាពោធិ៍កសុតាងបញ្ជាក់ច្បាស់ ឱ្យនឹកខ្លាំងណាស់រៀងរាល់ថ្ងៃ ។
រួចទើបនឹកដល់ឈាបនដ្ឋាន និងទិនិព្វានព្រះចមថ្ងៃ
ស្តេចយាងនៅពេលបច្ចុសសម័យ សុក្រពេញបូណ៌មីខែពិសាខ ។

រួចហើយចិត្តនឹកទៅកន្លែង
 កំណើតព្រះធម៌ព្រះសង្ឃជាក់
 ឯទីប្រសូត្រក៏អស្ចារ្យ
 ចាំថ្វាយបង្គំព្រះមុនី
 ត្រេកអរទទួលព្រះមានបុណ្យ
 ក្នុងលោកមានតែព្រះអង្គមួយ
 រួចបានអនុមោទនានឹកដល់
 ទូលពុទ្ធបាទថ្ងៃលើសិរ្ស
 រួចនឹកដល់គុណព្រះអរិយសង្ឃ
 ព្រះធម៌វិន័យថ្ងៃមហិមា
 ខំកាត់ពីឆ្ងាយថ្វាយបង្គំ
 សល់តែទីព្រៃវត្តអារាម
 អ្នកខ្លះទ្រាំបាននៅធម្មតា
 ស្តាយមិនបានជួយព្រះសុគត
 តែទោះមិនទាន់បានជួបក្តី
 បើព្យាយាមរៀនដោយផ្អិតផ្អង់

ព្រះអង្គសម្តែងព្រះធម្មចក្ក
 ប្រោសអង្គសាវ័កបញ្ជូនភ្លឺយ័ ។
 ឥន្ទព្រហ្មទេវតាមនុស្សមូលមីរ
 ទាំងមហាប្រិថីក៏រញ្ជួយ ។
 ប្រោសសត្វគ្រប់ជាន់បាត់ទុក្ខព្រួយ
 ជាទីពឹងជួយលុះអមតៈ ។
 មហាបុណ្យកុសលព្រះកស្សបៈ
 គោរពស្មោះស្ម័គ្រឥតគណនា។
 លោកបានចងក្រងសង្គាយនា
 ឱ្យយើងរាល់គ្នាប្រតិបត្តិតាម។
 តែស្ងាត់ជ្រងំឃើញតែស្នាម
 ចិត្តរឹតដិតដាមនឹកព្រះពុទ្ធ ។
 អ្នកខ្លះសោកាយរន្ធត់
 ព្រះទ័យបរិសុទ្ធស្អាតផ្លូវផង។
 ក៏ពុទ្ធវិន័យនៅត្រចង់
 អរិយមគ្គនាំត្រង់ទៅជួបព្រះ ។
 ដោយឧបាសិកា ឱម នគរុណា

ព្យុះចិត្តអប្រិយ

<p>ដើមដូងជៀមដាមដល់ដើមស្នា ប្រយ័ត្នត្រូវខ្យល់អំពល់រេ ដើមស្នាតបថាត្បិតខ្ញុំកូច ត្បិតដើមប្រហោងខ្លឹមស្រោបកាយ ដើមដូងស្តុកចិត្តអាណិតស្នា ខំប្រឹងជួយទប់ខ្យល់អាកាស ផ្ទះឈើតូចតាចខ្លាចខ្យល់ព្យុះ តែព្យុះនៅចាញ់ចិត្តអប្រិយ បើល្អល្អណាស់គ្មានអ្វីដូច ចិត្តនាំឱ្យកូនញៀនសប្បាយ ខឹងក្រោធមួយភ្លែតខុសច្រើនណាស់ ពេលក្រោធកើតឡើងឥតយល់មុខ លោកធម៌ទាំងឡាយចិត្តជាធំ ក្រោធខឹងកើតឡើងគ្មានកុសល</p>	<p>ថាដើមតូចឆ្មារចង់ដូចគេ ក្រែងដួលលើគេនាំអន្តរាយ ។ មិនខូចដួលលើអ្នកទាំងឡាយ អ្នកផងជិតឆ្ងាយតែងប្រើប្រាស់។ ដោយបានដឹងថាស្នាខំណាស់ ខ្យល់ច្រើនមុខណាស់កក្រើកដី។ ខ្យល់ធ្វើបាបមនុស្សឥតប្រណី ចិត្តមនុស្សប្រុសស្រីឥតរូបកាយ។ បើខូចខូចណាស់ហួសបរិយាយ ហ៊ានធ្វើបាបម្តាយវាយឪពុក ។ ប្រុសស្រីក្មេងចាស់ត្រូវចាំទុក ទោះម្តាយឪពុកក៏ឥតស្គាល់ ។ អ្នកណាសើចយំចិត្តឥតខ្ចល់ ត្រូវតែតម្កល់ចិត្តឱ្យល្អ ។ ដោយឧបាសក គុយ_សុធន</p>
--	--

ព្រះគុណម្ចាស់ជាបុរសផ្កាយ

~~~~~

គួរជ្រះថ្លា	នឹងសទ្ធា	ព្រះគុណម្ចាស់
កម្រណាស់	លះបង់កាយ	ថ្វាយព្រះទ័យ
គោរពជឿ	ស្ម័គ្រស្មោះលើ	គុណកែវបី
ធម៌វិន័យ	ក៏ម្ចាស់ថ្ងៃ	បដិបត្តិបាន ។
លោកព្យាយាម	ត្រាប់ចរតាម	ពុទ្ធាវាទ
មិនព្រមឃ្លាត	ស្នាមព្រះបាទ	ព្រះទ្រង់ញាណ
មិនងាករេ	ពីទិសដៅ	ទៅនិព្វាន
លោកសមមាន	ព្រះនាមជា	បុរសផ្កាយ ។
រឹងមនុស្ស	ស្លឹកឈើជ្រុះ	ខ្លះអំណត់
មិនប្រាកដ	ជ្រុះទីណា	ទោះជិតឆ្ងាយ
តែងញាប់ញ័រ	តាមលោកធម៌	បក់ផាត់ជាយ
នាំចិត្តកាយ	ឱ្យនឿយណាយ	ចាកទិសដៅ ។

ដោយឧបាសិកា ឱ្យម នគរុណា

ខ្លួនកាន់តែចាស់ ចិត្តកាន់តែក្មេង

ចិត្តអើយចិត្តចងចំណងជីវិត	កើតរលត់ពិតតែចិត្តនៅចាំ
ចេះប្រកាន់ខ្លួនគុំកូនរាប់ឆ្នាំ	ចិត្តចងក្រងកម្មចាំទៅជាតិមុខ។
ចិត្តអើយចិត្តរឹងខឹងថែមឥស្សរា	ចិត្តចង់ប្រាថ្នាឱ្យរួចផុតទុក្ខ
តែចិត្តឥតស្ងប់ដូចជាប់ក្នុងគុក	ប្រាថ្នាច្រើនមុខទុក្ខព្រោះចិត្តឯង។
ចិត្តអើយចិត្តពិតឥតមានរូបកាយ	ចង់តែសប្បាយឥតគិតកោតក្រែង
នាំឱ្យសត្វលោកសោយសោកចំបែង	ចិត្តទាញគេឯងទម្លាក់អវិចី ។
ចិត្តច្រើនម៉ឺនសែនអូលណែនដើមក	ខ្លួនជាអ្នកក្រចិត្តជាសេដ្ឋី
ពេលខឹងក្នុងក្តាំងខ្លាំងដូចជីវី	ខូចខាតដេកដីដួលដូចគោចាស់។
ចិត្តហ៊ានបំពានអាងគ្មានរូបកាយ	ទៅជិតឬឆ្ងាយប្រព្រឹត្តផ្តេសផ្តាស
ចិត្តគុំកូនគ្នាចង់រៀនកម្មក្រាស់	ចិត្តស្មុគស្មាញណាស់វិលវល់ដូចផ្សែង។
ចិត្តឥតកត្រាអ្នកណាអាចស្គាល់	ចិត្តមានល្បិចកលក្បត់គេក្បត់ឯង
ក្បត់ទាំងសំដីដែលខ្លួនសម្តែង	ក្បត់ទាំងខ្លួនឯងនាំធ្លុកវង្វេង ។
ចិត្តអើយចិត្តហ៊ានបំពានឥតខ្មាស	ខ្លួនកាន់តែចាស់ចិត្តកាន់តែក្មេង
ខ្លួនជាអាចារ្យចិត្តជាអ្នកលេង	លួចលាក់កិបកេងលែងគិតការងារ។
ចិត្តអើយឥតក្រែងចិត្តឯងអាងអ្វី	ទោះស្តេចសេដ្ឋីចិត្តហ៊ានបញ្ជា
នាំអ្នកមានប្រាក់ឱ្យធ្លុកលិលា	ស្រីស្រាបាវបៀចិត្តតែងនាំទៅ។

ត្រូវតែរៀនរស់ស្វែងរកវិជ្ជា
កុំឱ្យចិត្តទាក់ទម្លាក់ខុសផ្លូវ

រកអ្នកការពារទប់ចិត្តអាស្រូវ
យកល្អគឺត្រូវអប់រំចិត្តឯង ។
ដោយឧបាសក គុយ សុផន

តាមហេតុបច្ច័យចុះ !

គួរហ្វឹកហាត់	ឱ្យចេះល្មម	ព្រមយោគយល់
ចេះប្រគល់	ការខុសត្រូវ	ទៅឱ្យចិត្ត
ទូន្មានខ្លួន	ឱ្យមាំមួន	ស្គាល់ការពិត
ក្នុងជីវិត	ពិតផុតទុក្ខ	សុខល្អល្ហើយ ។
កុំចាំបាច់	ចង់កែប្រែ	រឿងខាងក្រៅ
ឱ្យបានត្រូវ	ទៅតាមចិត្ត	នៃខ្លួនឡើយ
ហេតុបច្ច័យ	ច្នៃគួរឬង	ផ្ទុះស្រេចហើយ
លុះដល់ត្រើយ	ស្បើយក្តីទុក្ខ	សុខឧត្តម ។

ដោយឧបាសិកា ឱម លក្ខណ

រឿងពិតរបស់ជីវិត

ជូនបាបលាមក ចោលភ្លិនអាក្រក់ អសោចអស្ចារ្យ
 ជូនមានកុសល ក្រអូបជាងផ្កា គួរពិចារណា
 បញ្ហាជីវិត ។

មនុស្សលោកម្នាម្នេញ កន្ទក់កន្ទេញ ក្តៅក្រហាយចិត្ត
 មកពីមិនយល់ ថានេះរឿងពិត របស់ជីវិត
 វាយ៉ាងហ្នឹងឯង ។

មិនតែប៉ុណ្ណោះ ថែមទាំងគិតខុស ប្រកាន់ហ្នឹងហែង
 ថាជីវិតនេះ ជាតូខ្លួនឯង ទើបទុក្ខប្រឡែង
 គ្មានពេលរលត់ ។

មនុស្សលោកល្ងង់ណាស់ ស្លាប់ទៅទាំងខ្លះ ទាំងការតក់ស្លុត
 សប្បាយមិនផ្អែក គ្មានទីបំផុត ទោះដល់ថ្ងៃផុត
 ក៏នៅប្រាថ្នា ។

មនុស្សលោកល្ងង់ពិត ប្រៀបដូចសុខចិត្ត ឱ្យសាច់គេអារ
 ក្លាយជារបួស ដំពៅឈឺផ្សា ទើបខំរក្សា
 បិទលាងមេរោគ ។

អ្នកប្រាជ្ញនឹងន   ឃើញសង្ខារធម៌   កើតមកក្នុងលោក
 មិនបានរីករាយ   ព្រែកអរចាប់យក   ទាំងមិនសោយសោក
 ពេលធម៌បាត់បង់ ។

ដោយឧបាសិកា ឱម នគ្គុណា

ផ្លូវនៃសេចក្តីសុខ

សុខណាស់ស្ងប់ណាស់ ពេលបានយល់ច្បាស់ ពីរឿងជីវិត
 ដឹងថាក្នុងលោក មានសុខទុក្ខពិត តែមិនបានគិត
 ជារឿងខ្លួនឯង ។

អប់រំឱ្យដល់ ទើបចិត្តលែងខ្វល់ ប្រកាន់ហ្វូងហែង
 ប្រគល់រឿងរ៉ាវ លើហេតុចាត់ចែង បច្ច័យតាក់តែង
 នឹងបានសុខស្ងប់ ។

សុខនេះប្រណីត ឧត្តមពេកពិត ជាងទ្រព្យកំណប់
 អ្វីក៏ប្រសើរ មិនស្មើសុខស្ងប់ ដល់ទីបញ្ចប់
 និព្វានរង់ចាំ ។

ដោយឧបាសិកា ឱម នគ្គុណា

ជម្លោះជីវ្រូបសេរី

កុករោចជង់ម្តេចប្រុងប្រយ័ត្ន ព្រោះតែឃើញនុយស្តុះមកស្រ ដែកត្រូវភ្លើងដុតលក់ទៅវិង ទោះត្រូវរងទុក្ខសោកច្រើនគ្រា ស្រឡាញ់ស្តាប់ខឹងហ្នឹងរោគចិត្ត បង្កទុក្ខសោករោគសាមាធស្យ បង្ក្រាបដីក្របីសេះ បង្ក្រាបគំនិតចិត្តអប្រិយ សតិអើយក្រោកកុំនៅស្ងៀម ចោលអ្វីចោលចុះកុំចោលខ្លួន វិស័យនៃចិត្តដិតអារម្មណ៍ ជនបានឈ្នះពិតឥតចំបែង	ត្រីត្រូវគេកាត់ជាក់ឆ្នាំងស្ន ដូចចិត្តត្រេកអរនិងលាភា ។ ចិត្តខូចរបឹងឥតគណនា ពុំងាយនឹងភ្ញារដឹងខ្លួនបាន ។ តាមជាប់យ៉ាងស្អិតពិតរំខាន អំពល់ឥតស្រាន្តគ្មានយប់ថ្ងៃ ។ បើទាល់ចំណេះនឹងប្រល័យ បើភ្លាត់ចាញ់ដែពិតក្បែរខ្លួន។ ធ្វើក្តីព្យាយាមឱ្យមាំមួន រក្សាថែថ្ងូនដោយប្រឹងប្រែង។ ព្រោះបានសន្សំជាអង្វែង ជាជនគួរស្វែងក្នុងលោកា ។ ដោយឧបាសិកា ជូនស្រីស្រី

នាមពុទ្ធបរិស័ទអ្នកមានឧបការៈ

ក្នុងការងារធម្មទាន

១. ឧបាសក សំរឹង វណ្ណ	២. ឧបាសក យន្ត សួន
៣. ឧបាសក គួង លាងផេង	៤. ឧបាសក មួង យេន
៥. លោកគ្រូ រស់ សូផាត	៦. ឧបាសក គុយ សុផន
៧. នាង ជា សុណារី	៨. នាង យុន សូនីម៉ា
៩. ឧបាសិកា ហួនចាន់បូដា	១០. ឧបាសក រ៉ាន់ ខុនណា
១១. ឧបាសក ក្តាត ហិន	១២. ឧបាសក ជឹង វេងអៀវ
១៣. ឧបាសក ជីម ជំនិត	១៤. ឧបាសក ហាយ ចំរើន
១៥. ឧបាសិកា ប៊ុត ម៉ាលី	១៦. ឧបាសិកា ហាយ ច័ន្ទរី

រាយនាមពុទ្ធបរិស័ទក្នុងសហគមន៍ធម្មទាន

ឧបត្ថម្ភប្រាក់ដុល្លារដ្ឋបាលព្រះធម៌ប្រចាំឆ្នាំ

១. ឧបាសក យូសាង ងួនលី និង ឧបាសិកា លីម យឹម
២. ឧបាសក ឆាយ អ៊ុំសាង និងឧបាសិកា ហុង គឹមសៃ

- ៣. ឧបាសក ឆាយអ៊ុវ-ស្រែងលីម និងឧបាសិកាហូត-យើម
- ៤. ឧបាសក ហៃ-ប៊ុនណារិន និងឧបាសិកាអាង-ស៊ីថាន់
- ៥. ឧបាសក ហៀប-បេ និងឧបាសិកា ឡៅ-កែវម្លិះ
- ៦. ក្រុមឧបាសក ឈុំ-កុសល និងឧបាសក អ៊ុន-ឆាយត្រី
- ៧. ក្រុមឧបាសក លីម-ស៊ាង (ហៅ ទូច)
- ៨. ឧបាសក យន្ត-សួន និងភរិយា ព្រមទាំងបុត្រ
- ៩. ឧបាសក ប៊ុន-ហេង ឧបាសិកា ជុំ-សុខុម ព្រមទាំងបុត្រ
- ១០. ឧបាសិកា ឌឹម-លក្ខណា ព្រមទាំងបុត្រ
- ១១. ឧបាសិកា ញឹក-ប៊ុនថា និងឧបាសិកា ម៉ែន-សុភារី
- ១២. ឧបាសិកា ច័ន្ទ-បុប្ផាណា ព្រមទាំងបុត្រ
- ១៣. ឧបាសក ម៉ែន ច័ន្ទត្រីស្នា ឧបាសិកា សួន កល្យាណ
- ១៤. ឧបាសិកា សួន ចរណៃ
- ១៥. ឧបាសិកា អ៊ា នៅ ព្រមទាំងបងប្អូនកូនចៅ (កាណាដា)
- ១៦. ឧបាសក អ៊ុត-ឆែវ៉ាន និងភរិយា ព្រមទាំងបុត្រ
- ១៧. ឧបាសក ច្នោក-ងួនថៃ និងភរិយា ព្រមទាំងបុត្រ
- ១៨. ក្រុមឧបាសក មួង-យេន (វត្តសំពៅមាស)
- ១៩. ក្រុមឧបាសក ផាន់-សារី
- ២០. ឯកឧត្តម អ៊ុត-ប្រាំង និងលោកជំទាវ ញ៉ែម-សេដ្ឋា
- ២១. ឧបាសិកា ជី-ឡាង

- ២២. ឧបាសកម៉ៅ.សុគន្ធ ឧបាសិកាអ៊ឹង.យ៉ែកហួយព្រមទាំងបុត្រ
- ២៣. ឧបាសិកា អ៊ឹង.យ៉ែកសាង ព្រមទាំងបុត្រ
- ២៤. ឧបាសិកា ហេង.ស៊ីវខេង និងម្តាយឈ្មោះ អៀង.ហ្គិច
- ២៥. លោក យឹម.ស៊ីមុន្នី និងអ្នកស្រី យូ.ប៊ូលីន ព្រមទាំងបុត្រ
- ២៦. ឧបាសក ឡាយ.សុខុម ឧបាសិកា សួន.ចន្ទា និងបុត្រ
- ២៧. ឧបាសក ធីម.ញាណ ឧបាសិកា កាំង.ប៊ូលីន និងបុត្រ
- ២៨. ឧបាសិកា អ៊ំ.អ៊ិន
- ២៩. ឧបាសិកា ប៊ូអាន.ស៊ីវត្តា
- ៣០. ឧបាសិកា ប៊ូផាវ៉ាណ
- ៣១. ឧបាសិកា សាក់.ស៊ាងអេង
- ៣២. ឧបាសិកា ជា.ផាត ព្រមទាំងបុត្រ
- ៣៣. ឧបាសក ប៉ុល.នាង ឧបាសិកា ត្រៀល.ស៊ីយ៉ា និងបុត្រ
- ៣៤. ឧបាសិកា គា.ស៊ីន
- ៣៥. ឧបាសិកា អ៊ឹង . ស៊ីវន
- ៣៦. ឧបាសកអ៊ុក.សាម៉ាណារ៉ា ឧបាសិកាហិាប.តេង និងបុត្រ
- ៣៧. ឧបាសក ម៉ៅ.ស្រុន ឧបាសិកា ទូច.ស៊ីនហិន និងបុត្រ
- ៣៨. ឧបាសក ពុធ.ប៉ៃលាង ឧបាសិកា ហ៊ុន.ស៊ីវអៀង
- ៣៩. ឆែមសុក្រីត + ពុធគន្ធា Chhem Sokreth et Puth Kunthea
- ៤០. ឧបាសក ម៉ែន.សៀន ឧបាសិកា អៀង.ណារី និងបុត្រ

- ៤១. ឧបាសក ឯម ភក្ដី និងមាតា ហេង បូរីស្រីនាថ
- ៤២. ឧបាសិកា ចំណាន ព្រមទាំងក្រុមគ្រួសារ
- ៤៣. ឧបាសិកា លី វន ព្រមទាំងក្រុមគ្រួសារ
- ៤៤. ឧបាសក ហួន ប៉ាន់ និងឧបាសិកា ថៃ នាថ ព្រមទាំងបុត្រ
- ៤៥. លោក ស៊ា រស់ និងអ្នកស្រី ញ៉ែប ដាវ៉ែត ព្រមទាំងបុត្រ
- ៤៦. លោក រឿង សេដ្ឋា និងអ្នកស្រី នាង ជួនអេងព្រមទាំងបុត្រ
- ៤៧. លោក សែន-សុវណ្ណវិទូ និងភរិយា
- ៤៨. ឧបាសក ប៊ូច បូរី ព្រមទាំងបុត្រ
- ៤៩. ឧបាសិកា អៀ-កេសរ ព្រមទាំងគ្រួសារ
- ៥០. លោកតា តាន់-ឈីវហា និងលោកយាយ ស៊ូ-ចិត្ត្រា
- ៥១. ឧបាសិកា តៃ-សាយជូ ព្រមទាំងកូនចៅ
- ៥២. ឧបាសិកា តាន់-ជាលី និងពុទ្ធបរិស័ទខេត្តសៀមរាប
- ៥៣. ឧបាសិកា ឯម សុខន ព្រមទាំងកូន និងចៅ
- ៥៤. ឧបាសិកា ប៊ុល-យ៉ែម
- ៥៥. ឧបាសិកា កង-ភឹម
- ៥៦. ឧបាសិកា ម៉ក់-នាង
- ៥៧. ពុទ្ធបរិស័ទ ចាន់ នារីសុខ និងក្រុមគ្រួសារ
- ៥៨. ពុទ្ធបរិស័ទ ភឿក-កុំ
- ៥៩. ឧបាសិកា បិត-ថងខាំ

- ៦០. ឧបាសិកា ដុំ ឆាយ
- ៦១. ឧបាសិកា ស៊ីវ យក់លី
- ៦២. ឧបាសក ជាន យ៉ែត ឧបាសិកា សុក ចេង ព្រមទាំងបុត្រ
- ៦៣. មណ្ឌលសិក្សាព្រះពុទ្ធសាសនាមណីរត្ន ខេត្តពោធិ៍សាត់
- ៦៤. ក្រុមពុទ្ធបរិស័ទនៅទីក្រុងស៊ីតនី ប្រទេសអូស្ត្រាលី
- ៦៥. ក្រុមពុទ្ធបរិស័ទចិត្តបុណ្យក្នុងសហគមន៍ធម្មទាន

—•••••—

ឆោះពុម្ព ៥០.០០០ គ្រឿង

សម្រាប់ជំនួយធម្មទាន

ប្រាក់បោះពុម្ពសៀវភៅ **វិធីសម្រាប់សេចក្តីក្រោធន**
 នេះ គឺរំលែកពីប្រាក់ដែលពុទ្ធបរិស័ទបានបរិច្ចាគចូលបោះ.
 ពុម្ពសៀវភៅ **ជំនួយសតិភាគ ៨** ដូច្នោះ ពុទ្ធបរិស័ទដែល
 បានធ្វើធម្មទាននូវសៀវភៅ **ជំនួយសតិភាគ ៨** ក៏ឈ្មោះ
 ថា បានធ្វើធម្មទាននូវសៀវភៅ **វិធីសម្រាប់សេចក្តីក្រោធន**
 នេះដែរ ។ សូមពុទ្ធបរិស័ទជ្រាប និងជ្រុះថ្នាំរីករាយផងចុះ
 ព្រោះថា **ធម្មទានឈ្នះអស់ទានទាំងពួង** ។

ស្ថានីយវិទ្យុ ផ្សព្វផ្សាយព្រះធម៌

ព្រះពុទ្ធសាសនា

ដោយសហគមន៍ធម្មទាន នៃពុទ្ធបរិស័ទ

ខេត្ត-ក្រុង	វេលាផ្សាយ	ស្ថានីយវិទ្យុ
រាជធានីភ្នំពេញ	-05h00 mn. -18h00 mn. -19h00 mn. -19h30 mn. -20h00 mn. -20h30 mn.	-FM 99 MHz. -FM 95 MHz. -AM 918 MHz. -FM 97 MHz. -FM 98 MHz. -FM 96 MHz.
ក្រុងព្រះសីហនុ	-06h00 mn. -13h00 mn.	-FM 92 MHz.
ខេត្តបាត់ដំបង	-06h00 mn. -06h30 mn. -18h00 mn. -18h30 mn. -19h30 mn.	-FM103.2MHz. -FM 96 MHz. -FM 91 MHz. -FM 96 MHz. -FM103.2MHz.
ក្រុងប៉ៃលិន	-18h00 mn.	-FM 90.5MHz.
ខេត្តសៀមរាប	-18h30 mn.	-FM100.5MHz.
ខេត្តពោធិ៍សាត់	-06h00 mn.	-FM 98.5MHz.
ខេត្តកំពត	-18h30 mn.	-FM103.5MHz.
ខេត្តកំពង់ចាម	-05h30 mn.	-FM100.5MHz.
ខេត្តព្រះវិហារ	-18h30 mn.	-FM 99 MHz.

សៀវភៅដែលរៀបរៀងដោយ

ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំធាន

✍ ប៊ុតសាវចន្យ ✍

- ១. វិធីរម្ងាប់សេចក្តីក្រោធ
- ២. ជំនួយសតិភាគ ១ ដល់ភាគ ៨
- ៣. មនុស្សជាមួយនឹងការងារ
- ៤. សិក្ខាបទមនុស្សល្អ
- ៥. ពរ៤ប្រការ
- ៦. ព្រះពុទ្ធភាសិត ៤៣ គាថា
- ៧. ខ្លឹមសារគួរយល់ដឹង
- ៨. ព្រះពុទ្ធសាសនា
- ៩. កូនមាសឪពុក
- ១០. ម៉ែ

សព្វទានំ ធម្មទានំ ជីវិតំ

ធម្មទានឈ្នះអស់ទានទាំងពួង ។

សូមក្រាបសំពះអង្គព្រះសម្មា

សម្ពុទ្ធករុណាសត្វក្នុងភពត្រៃ

ព្រះអង្គត្រាស់រឹងដោយបញ្ញាថ្លៃ

គុណត្រាស់ពេកក្រៃឥតបីឧបមា ។

អក្កោចេន ជិនេ កោធិ

ព្រះអង្គទ្រង់តាំងព្រះធម៌ទេសនា

ឱ្យលះក្រោធត្រោះរស់ដោយមេត្តា

ឈ្នះក្រោធឫស្សាដោយការមិនក្រោធក៏ ។

